Türkiye ve
Türkiye Kürdistanı
Sol Birliği'nin
aylık yayın organı
15 Şubat 1988
Yıl 3, Sayı 34
Fiyatı 1.-DM

SOL BİRLİK

İnsan hakları ve demokrasi için birlikte mücadele

KÜRT SORUNU MECLİSTE

"BÖLÜCÜLÜK" YAYGARASI İLE GERÇEKLER ÖRTBAS EDİLEMEZ

SHP İstanbul milletvekili M.Ali Eren'in 19 Ocak günü parlamentoda yaptığı konuşmada Kürt sorununa değinmesi ve Türkiye'de Kürt halkı üzerinde baskı bulunduğunu söylemesi geniş tartışmalara yol açtı. Kürt kelimesini duymaya bile tahammül göstermeyen çevreler, bu **"millî felaket"** karşısında adeta histeri krizleri geçirdiler. Her zamanki gibi yine **"Misak-ı Millî", "ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğü"** üzerine nutuklar çekildi. Böylece dünya alem herkes Türkiye'deki **"demokrasi"**'nin bazılarına göre ise **"yaşanmakta olan demokratikleşme süreci"**'nin ne türden bir şey olduğunu bir kez daha görüp anlamış oldu.

M.Ali Eren'in konuşmasının bir bölümünde söyledikleri şöyle:

"Parlamento bu tabuyu yıkmak zorundadır. Kürt sorununu bütün yönleri ile ele alarak, gerçekçi çözüm önerileri üreterek, sorunu tüm detayları ile tartışmalıdır. Aksi takdirde Türkiye'de demokrasi vesayet altında tutulmaktan kurtulamayacaktır. Bugüne kadar soruna doğru yaklaşım gösterilmemiş ve Kürtlerin varlığı sürekli yadsınmıştır. Bu insanlarımıza hep kuşku ile bakılmış, farklı siyasal ve ekonomik uygulamaya tabi tutulmuşlardır. Bu bölge bugüne kadar mahrumiyet bölgesi olarak bırakılmış, kendi dillerini konuşmaları ve yazım dili yasaklanmıştır. Doğu'da en basit bir olaydan tüm bölge halkı sorumlu tutulmuş ve köylüler çoluk-çocuk, yaşlı-genç ayrımı yapılmaksızın gözaltına alınıp işkence ve her türlü kötü muameleye maruz kalmışlardır. Bölgede asimilasyon vargücü ile devam ettirilerek isimler değiştirilmekte, vatandaşlar çocuklarına özgürce isim verememektedirler. Yakalanan sanıkların infazı olay yerinde yapılmaktadır. Tunceli Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı Osman Çitim'in ya yımladığı genelge bunun en somut delilidir. Bölge valiliği vatandaşları güvenilir-

Devamı 4. sayfada

İnsan hakları ve demokrasi için Aydınların Çağrısı

Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı Aziz Nesin, Vedat Türkali, Demirtaş Ceyhun, E. Galip Sandalcı, ve Engin Cinmen kamuoyuna yaptıkları bir açıklama ile insan hakları ve özgürlükleri için bir Çağrı' yı imzaya açtılar.

Özellikle 12 Eylül 1980' den sonra kurumlaştırılan işkence uygulamalarının adli birer cinayet olduğu belirtilen çağrı metninde, bunun hangi dünya görüşüne sahip olursa olsun her yurttaşı ilgilendirdiği anlatılarak bütün insanlık dışı uygulamalara son verilmesi talep edilmektedir.

Ayrıca, siyasal özgürlüklere ve örgütlenmelere yasak getiren antikomünist, antidemokratik tüm Anayasa ve yasa maddelerinin kaldırılması istenmektedir.

1980 darbesinden günümüze değin aydınlarımızın demokrasi ve insan hakları için attıkları adımların bir devamı olarak ve günümüz koşullarında güncel ve ivedi görevler için yürütülen mücadelenin bütünlüğü içinde bu son girişim büyük öneme sahiptir.

Gerek 1984 yılında 1256 bilim ve sanat adamının imza. ladığı Aydınlar Dilekçesi- gerekse 1986'da on binlerce imzanın atıldığı Ekmek ve Hak Dilekçesi aydınlarımızın barış ve demokrasi mücadelesine doğrudan katkılarının değerli örneklerini oluşturmuşlardır. O zamanlar olduğu gibi, şimdi de son Çağrı ile baskı ve zorbalığa karşı direnişin etkin olarak geliştirilmesi yolunda değerli bir görev yerine getirilmektedir.

Diktatörlük rejiminin topluma salmak istediği korku ve baskı çemberi bilim adamı, sanatçı, avukat, yazar tüm aydınlarımız tarafından tekrar kırılmakta, kamuoyunun insan hak ve özgürlüklerine, barış ve demokrasi sorununa duyarlılığı pekiştirilmektedir.

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği TAYAD'ın 20 bini aşkın imzasıyla sonuçlanan "Tutuklu ve Hükümlülere İnsanca Yaşam Dilekçesi" kampanyası ve İnsan Hakları Derneği'nin 130 binden fazla imza topladığı ve çeşitli eylemlerle sürdürdüğü "Ölüm Cezaları Kaldırılsın, Genel Af" kampanyası sonuçlanırken, aydınlarımız başlattıkları bu girişimle toplumsal görev ve sorumluluk bilinci ile davranma kararlılığını bir kez daha sergilemişlerdir.

Güncel ve ivedi sorunlara karşı duyarlılığın, demokrasi bilincinin hükümetin tüm depolitizasyon çabalarına rağmen yokedilmediğini kanıtlamaktan da öte, hak ve özgürlükler için aktif kitlesel eylemliliği geliştirmeye doğrudan katkıda bulunan bu adımın desteklenmesi her yurt-

Devamı 7. sayfada

ÇAĞRI

"Biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar, yurdumuzu uygar dünya önünde küçültücü ve çağın gerisine düşürücü insanlık dışı işlemlerin uygulanması dolayısıyla, devletin sorumlu ve yetkili kişilerini uyarmayı kaçınılmaz bir yurttaşlık ve yurtseverlik görevi saymaktayız.

Ötedenberi ülkemizde varolan işkence, özellikle 12 Eylül 1980'den sonra kurumlaştırılmış ve bu yüzkızartıcı kurum günümüze dek de sistemli bir biçimde şiddeti artırılarak sürdürülmüştür. İşkence ile yapılan sorgulamalara dayanılarak suçsuz insanların yargılanmasının ve mahkum edilmelerinin örnekleri pek çoktur. Böyle mahkumluklar adli hata değil, işkenceciler yüzünden işlenmiş birer adli cinayettir. Bugün işkence görenlerin fizik ve psikolojik tedavileri için Amsterdam'da kurulmuş olan bir hastanede (Rehabilitasyon merkezinde) tedavi görmekte olanların pek çoğu Türklerdir.

Başbakan Turgut Ozal, Büyük Millet Meclisi kürsüsünden **"her türlü işkencenin karşısındayız"** derken ve kendi iktidarları döneminde işkence yapılmamış olduğunu söylerken, bu sözleri dinleyenler arasında gerek muhalefet partilerinden ve gerek kendi iktidar partisinden milletvekilleri bile seçimlerden önce işkence görmüş olduklarını bildirmektedirler. Bugün Türkiye'de ayrıcalıkların konutları dışında nerdeyse her evden bir yurttaş işkenceden geçirilmiştir.

Devamı 7. sayfada

Diyarbakır Cezaevinde Açlık Grevi

Diyarbakır Askeri Cezaevinde bulunan 2 bine yakın tutuklu ve hükümlü, cezaevlerindeki insanlık dışı yaşam koşulları ve Kürtçe konuşma yasağına karşı açlık grevi başlattılar.

9 Şubat günü TAYAD (Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Dayanışma Derneği) aracılığıyla basına bildirdikleri 15 maddeden oluşan isteklerinin yerine getirilmemesi üzerine 10 Şubat günü süresiz açlık grevine başlayan 2 bine yakın tutuklu ve hükümlü ile görüşemeyen aileleri, Diyarbakır Cezaevinden ANAP binasına yürüyerek durumu protesto ettiler.

Direnişçilerin isteklerinin kabul edilmemesi üzerine, SHP Mardin milletvekili Adnan Ekmen ve Kars milletvekili Mahmut Alınak da açlık

Devamı 7. sayfada

Yeni "İstikrar" gayretleri

Özal hükümeti 4 Şubat günü yaptığı bir açıklamayla para-kredi politikasında yeni düzenlemeler yapılacağını açıkladı. **"24 Ocak istikrar önlemleri"**'nde yeni düzenlemelerin habercisi niteliğindeki yeni uygulama ilk planda para ve kredi piyasasındaki kimi değişiklikleri içeriyor.

Öte yandan, işbirlikçi tekellerin kodaman sözcüleri, arasında, 24 Ocak önlemlerine yama yapılması yerine, bu temelde yapısal ve köklü değişikliklere gidilmesini içeren yeni bir **"önlemler paketi"** görüşü daha fazla savunulur durumda. ITO Başkanı Adıgüzel'in, **"Yeni bir 24 Ocak yaratılmalı ve üç-beş yıl sürecek yeni bir ekonomik önlemler paketi açılmalıdır."** sözleri de bunu ifade ediyor.

Görülen o ki, Özal hükümeti, 24 Ocak kararlarının **"aksayan yanlarını"** 1980'den bu yana yapılan müdahalelerle giderilememesi üzerine, yeni bir **"istikrar önlemleri paketi"** hazırlığını tamamlamak üzeredir.

Son gelişme en başta sunu gösteriyor: Bağımlı, geri bırakılmış ekonomiye Friedmancı yöntemlerle, emperyalizmin yeni sömürgeci reçeteleriyle düze çıkarma, bu yolla sözde istikrar sağlama gayretleri boşa çıkmıştır. Emperyalizmin dayatmaları ve işbirlikçi tekellerin çıkarları yönünde ekonomiyi yeniden yapılandırma, ekonomideki yapısal temelli bunalımların bu yolla aşma girişimleri sonucunda yeniden varılan nokta, çarpıcı biçimde ortada durduğu gibi, işsizlik, yapısallaşan enflasyon ve 40 milyar dolara dayanan dışborç batağıdır.

Egemen güçler bu politikayı ağırlıkta 12 Eylül ile birlikte uyguladılar. Emperyalist finans çevrelerinin patentini taşıyan politika ancak beraberinde süngüyle uygulanabilirdi. 12 Eylül bu uygulamanın süngüsü oldu.

12 Eylül sonrası yalan ve demagoji eşliğindeki pro-

Devamı 7. sayfada

SOL BİRLİK

Filistin halkı direniyor

1967 yılında Israil'in işgal ettiği Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde 8 Aralık'tan bu yana Filistin halkının başkaldırısı devam ediyor. Israil, direnişi bastırıbilmek için tüm olanaklarını kullanıyor. Tepeden tırnağa silahlı Israil askerleri savunmasız sivil halka karşı hunharca saldırılarda bulunuyorlar. Israil askerlerinin açtığı ateş sonucu aralarında çocuklarında bulunduğu çok sayıda kişi yaşamını yitirdi, yüzlerce Filistinli yaralandı. Israil yönetimi, direnişi kırabilmek için ayrıca Filistinlilerin yoğun olarak yaşadığı yerleşim merkezlerine yiyecek nakli üzerine ambargo koydu. Halkı açlıkla tehdit ederek, içme suyunu dahi kesebileceğini ilan etti.

Israil'in bölgede estirdiği terör, başta BM Örgütü olmak üzere çok sayıda hükümet, kuruluş ve kişilerin sert tepkilerine yol açtı. BM, sorunun çözümü için Ortado-

Devamı 7. sayfada

İşkenceye Karşı Savaşta Yeni Bir Olanak

12 Eylül'den bu yana onbinlerce ilericiyi, yurtseveri, demokratı, işkence tezgahlarından geçiren rejim, ulusal ve uluslararası kamoyunun baskısı sonucu uzun bir tereddütten sonra Avrupa Konseyi'nce kasım ayında imzaya açılan **"İşkence ve Kötü Muameleyle Mücadele Sözleşmesi"**'nin ardından Birleşmiş Milletler'in 1984 yılında kabul ettiği, **"İşkence, İnsanlıkdışı ve Küçültücü Muamele Ceza ile Mücadele Sözleşmesi"**'nde BM daimi temsilcisi İlter Türkmen tarafından imzalandı.

Her iki sözleşme de imzalayan ülkeye bir çok yükümlülükler getiriyor. Avrupa Konseyi'nce sunulan **"işkence sözleşmesi"**'ni imzalamakla bir anlamda kapalı kapıları dünya kamuoyuna aralamayı kabul etmiş olan Özal yönetimi Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesi'ni imza-

Devamı 7. sayfada

M.Gorbaçov'un Sovyet televizyonunda yaptığı yeni yıl konuşması:

Devrim, sosyalizm yolunda sürüyor

Geçtiğimiz 1987 yılın son dakikaları yaşanıyor. Bir insanın yaşamında, halkın yaşamında her yıl kendine göre benzersizdir.

Sovyet insanı için 1987 yılı, herşeyden önce büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin 70. yıldönümü olarak hatırlarda kalacaktır.

Bütün dünya devrimimizin anlamına, dünya uygarlığının yazgısına olan etkisine gereken önemi veriyor.

Yıldönümü kutlamalarında biz adeta bugün yaptıklarımızı ve tasarımlarımızı, Leninist fikirler ve onun gerçekleşmesinin ilk deneyleri, tarihimizin ilk yılları ile karşılaştırıyoruz.

Tekrar bir kez daha eminiz ki, Lenininci fikirler başarıya ulaşıyor, devrim sürüyor.

Devrim, sosyalizm yolunda, ilerleme yolunda, toplumumuzun geri döndürülemez ilerleme hareketinde sürüyor.

Devrim, insanlığın yaşaması ve gelişmesi için verilen barış ve silahsızlanma savaşında sürüyor.

Bitmekte olan 1987 yılı ciddi görüşmelerin ve geniş kapsamlı kararların yılıydı, yorucu çalışmaların yılıydı.

Parti Merkez Komitesi'nin Ocak ve Haziran Plenumları kararları ve tüm halkın tartıştığı ve kabul ettiği devlet işletmeleri yasası yoluyla toplumumuzun devrimci yeniden yapılanmasının ana doğrultuları tespit edilmiştir.

Deyim yerindeyse, şimdi halen içinde olduğumuz yıl bunun ilk aşamasını tamamlıyor. Bu aşamanın dev kazanımı ülkemizde oluşmuş olan yeni politik ve moral atmosferdir.

Toplum durgunluk halinden kurtuluyor. Toplumsal aktiflik ve Sovyet insanının ülke sorunlarına karşı sorumluluğu artıyor.

Namuslu, titiz çalışma tekrar büyük itibar görüyor.

Toplumsal yaşamda artan gereksinimler, eleştiri ve özeleştiri, geniş çaplı demokrasi ve açıklık kendini gösteriyor.

Tabii ki, yenilenme kolay ve sancısız yürümüyor. Her şey daima bizim daha önceden düşündüğümüz gibi olmuyor. Eski çarpışarak yeniye yol veriyor.

İşte ilkin, tam da zorluklar karşısında geri çekilmemeliyiz. Biz, kendimizi ve ülkemizi değiştirecek büyük bir işe giriştik. Bunun tek başına olamayacağı açıktır. Ortak çabalara ihtiyaç vardır. Yeniden yapılanma sürecinde parti kademelerinin artan yardımını görüyoruz. Günden güne halkımızda, yeni görevin hiçbir gecikmeye tahammülü olmadığı görüşü güçleniyor. Ancak bu son tahlilde en önemli olandır.

Yeniden yapılanma ekonomimizde sürekli artan bir etki yapıyor.

Biten yıl, ekonomik hususlarda kolay olmadı, ancak biz bu yılı sanayide, inşaat yatırımlarında, tarımda, taşımacılıkta bir hayli iyi sonuçlarla kapatıyoruz.

Hizmetler alanında olduğu gibi, sağlık, bilim ve kültür alanının gelişmesinde önemli sosyal programlar gerçekleşmektedir. Ülkemizin bütün bölgelerindeki köylerde ve şehirlerde başlangıçta öngörüldüğünden daha çok evler inşa edildi.

Bunlardan söz ederken yoldaşlar, bizim ekonomimizin şimdilik daha çok sayıda, insanların yaşamsal gereksinimlerini doyurmadığını ve bizi gelecekte hiç kolay olmayan devasa bir çalışmanın beklediğini, tabii ki biliyoruz.

Gelecek yıl, yeniden yapılanmanın yeni bir aşaması başlıyor. Bu aşama, toplumun tüm yaşam alanlarının temelli yenilenmesi yolunda, hem maddi hem de manevi olarak zorlu bir aşama olacak.

Bizim önümüzde birbirine bağlı iki temel görev duruyor: Toplumun sürekli demokratikleştirilmesi ve radikal bir ekonomik reform.

1 Ocak'tan itibaren devlet işletmeleri yasası yürürlüğe giriyor. Bu, çoğu işkollektifinin noksansız muhasebe, öz finansman ve özerk sorumluluğu koşullarında çalışma ve yaşamaya başlaması demektir.

Bu her kollektifte yaratıcı çalışma, insiyatif ve sorumluluk örgütlenme ve disiplinli davranma yüksek itibar kazanacak demektir.

Parti Merkez Komitesi, işçi sınıfı, köylülük, aydınlar ve bütün Sovyet insanlarının tarihte ani dönüşümler döneminde olduğu gibi, yüksek moral niteliklerini, dayanıklılıklarını ve çalışkanlıklarını, geleceğe olan güvenlerini yeniden yapılanma yolunda yeni bir adım atarken göstereceklerinden emindir.

Böylelikle, kesin bir biçimde tek tek herkesin yaşamı maddi olarak daha iyileşecek ve manevi olarak daha da zenginleşecektir.

Değerli yoldaşlar, biz, gelişme perspektifimizi insanlığın barışçı geleceği ile bağlıyoruz.

Silahsız ve korkunun olmadığı bir dünya, halklar arasında karşılıklı anlayış ve ortak çalışma şartlarının hakim olduğu bir dünyayı

yaratmak için daha çok şey yapılmak zorunda.

Bu amaç yolunda önemli adımlar atıldı. 1987 yılı bu anlamda nükleer silahların imhasını başlatan bir dönüşüm yılı oldu.

Washington'da Sovyet-Amerikan buluşmasında orta ve kısa menzilli füzelerin imhası anlaşmasının imzalanması dünya politikasında büyük bir olay, yeni politik düşüncenin zaferidir.

Bu tüm dünya topluluğunun bir başarısıdır.

Bu çok zor ama aynı zamanda çok önemli ilk adım, adım atıldı. Bu adım, insanlığın çıkarı için atıldı.

Sovyet halkının kazancı büyük ve paha biçilmezdir. Kahramanca çabalar yoluyla, bize tarafların eşitlik temelinde karşılıklı konuşmasını olanaklı kılan bir ekonomik, bilimsel-teknik ve savunma potansiyeli yarattı.

Dünya insanlarının dünya uygarlığını korumak ve gezegenimizde barışı sağlamak için yürüttüğü birlik içindeki dev hareketin önemli bir parçası olmuştur.

1988 yılına, genel silahsızlanma devletler arasında barışçı işbirliğinin gelişmesi ve güvenin pekişmesi yolunda atılan yeni bir pratik adım olan bu savaşımın daha da yükseleceği inancıyla giriyoruz.

Dünyanın bu haliyle kalmasını istemiyoruz. Biz onun daha iyi olmasını, dünyada daha çok adalet ve özgürlük olmasını istiyoruz.

Biz, çalışan insanlar için esaslı olarak insancıllığın yükseldiği bir dünyadan yanayız.

Sosyal amaçlarımızı gerçekleştirdiğimiz ve sosyalizmi geliştirdiğimiz zaman, bunun genel sorunların çözümü ile ne kadar bağlı olduğunu göreceğiz.

Bu bağlamda, bizim yeniden yapılanmamızın genel bir anlamı vardır. Ve bu bize çok büyük bir tarihsel sorumluluk yüklüyor.

Yoldaşlar, yeni yıl, 1988, herbirimiz için, ülkemiz için, yeryüzünün namuslu insanları için mutlu bir yıl olsun.

Parti Merkez Komitesi, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SSCB Bakanlar Kurulu adına yeni yılınızı kutluyorum.

Yeni yıl kutlama dileklerimizi, bize kardeşçe bağlarla bağlı halklara, tüm dünyadaki arkadaşlarımıza da iletiyoruz.

Yeni yıl, aklın, hümanizmin, barış ve iyinin yeni zaferlerinin yılı olsun.

A.REŞİT (TKSP)

YENİ BİR GELENEK DOĞUYOR

SHP İstanbul milletvekili M. Ali Eren'in Meclis'te Kürt sorunu ile ilgili olarak yaptığı konuşmanın yankıları halen devam ediyor. 12 Eylül faşizminin sivil kanadı ANAP'ın şovenleri, daha Meclis'te konuşmanın yapıldığı anda, ağza alınmayacak küfürlerle Eren'e saldırdılar. Meclis içinde ve dışında şoven çevreler günlerce yaygara kopardılar. Bu konuşmayla Eren'in bölücülük yaptığını ileri sürdüler, Türkiye'de Kürt diye bir azınlığın olmadığını haykırdılar.

Kürtlerin bir *"azınlık"* olmadığı elhak doğrudur! Eğer azınlık, bir etnik grubun, milliyetin, dinsel grubun belli bir bölgede nüfusun küçük bir yüzdesini, yani azını oluşturması ise, elbetteki Kürtler azınlık değil, çoğunlukturlar. Onlar, bin yıllardan beri üzerinde yaşadıkları topraklarda, Kürdistan'da nüfusun ezici bir çoğunluğunu oluşturuyor. Burası onların yurdudur. Türkiye Kürdistanı'nda bugün varolan 12 milyon nüfusun yaklaşık 10 milyonu Kürtçe konuşmaktadır. Batı'daki Kürt nüfusuyla birlikte Türkiye'nin devlet sınırları içinde Kürtlerin sayısı 15 milyonu aşıyor. Irak, İran ve Suriye sınırları içinde kalan parçalarıyla birlikte tüm Kürdistan'da ise sayıları 25 milyona ulaşıyor. Kürtler, bağımsız devlet kurup Birleşmiş Milletler'e üye olan dünya uluslarının yaklaşık üçte ikisinden daha büyük bir nüfusa sahipler. Böyle bir ulusa azınlık demek elbette gülünç olur.

Şovenler, ırkçılar boşuna yaygara koparmasınlar, biz azınlık hakları istemiyoruz! Biz her onurlu halk gibi, her ulus gibi, özgür halkların ve ulusların sahip oldukları veya olmaları gereken hakları istiyoruz. Kendi kaderini tayin hakkı bunların başında gelir.

M. Ali Eren konuşmasında Kürtlere yapılan baskılara değinmiş ve Kürt sorununu açıkça tartışalım, demokratik çözümler getirelim demiştir. Eren'in tavrı dürüst, doğru ve yiğitçe bir tavırdır. Bu sözlerin Türk ulusunun ve vatanın birliğine zarar verir hiçbir yanı yoktur.

Türklerin vatanı üzerinde yaşadıkları topraklardır. Örneğin Bulgar ve Yunan halklarının, Arap halklarının özgür olmalarıyla Türk vatanı bölünmüş olmadı. Nasıl ki Cezayir'in kurtuluşuyla Fransız vatanı, Vietnam'ın kurtuluşuyla Amerika Birleşik Devletleri bölünmüş olmadıysa. Kürtlerin de kendi vatanları vardır. Osmanlılar döneminde de, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da buranın adı resmen Kürdistan idi ve şimdi *"Doğu illeri"* diye adlandırılmak istenen illerden gelen mebuslara da *"Kürdistan Mebusu"* denirdi. Dileyen TBMM'nin arşivlerine bakabilir.

Kürt ulusunun, Kürdistan'ın özgür olmasıyla da ne Türk vatanı bölünür, ne de Türk ulusu. Ama bugün Kürdistan'ın dört devlet arasında bölündüğü, Kürt ulusunun zincire vurulduğu bir gerçekliktir. Demek ki, ırkçı ve şoven çevreler bir zorbalığı, haksızlığı sürdürmek istiyorlar.

Ama aynı çevrelerin, geçmişten bu yana, benzer demagojiler, yalanlar, hezeyanlarla gerçeği gizlemeye, akı kara göstermeye çalıştıkları, kafa karışıklığı yarattıkları da ortadadır. Bu anlaşılır bir şeydir. Zorbaların, haksızların bir silahı sopa ise, diğeri yalandır.

Bir de soruna başka açıdan bakalım: Eğer, sözkonusu olan iki halkın, Kürtlerin ve Türklerin yan yana kardeşçe ve birlikte yaşaması ise, bunun yolu Kürt halkının varlığını inkar etmek, ona zulüm ve zorbalık uygulamak değildir. Böylesine bir birliği ırkçı ve faşist yönetimler ve metodlar sağlayamaz. Birlikte yaşamanın koşulu, en başta halklar arasında eşitliği, demokratik ilişkileri sağlamaktır.

Herkesin bildiği gibi, Partimiz böylesi bir birlikten yanadır. Biz, eşit haklara sahip iki cumhuriyetten oluşan demokratik bir federasyonu da savunuyoruz. Bunu her iki halkın emekçileri, demokrasi güçleri sağlayabilir.

Sevindirici bir gelişme varsa, o da artık Kürt yurtseverlerinin bu haklı istemlerinde yalnız olmadıklarıdır. Türk halkı içinde giderek daha çok sayıda ilerici, devrimci, demokrat insan, Kürt halkının haklı istemlerine sahip çıkıyor, zorbalığa, baskıya karşı onun mücadelesine omuz veriyor. Meclis'teki son tartışmalar sırasında da bu durum açıkça görüldü. ANAP'ta, DYP'de yuvalanmış kimi Kürt ağaları, işbirlikçileri, eskiden olduğu gibi şerefsizce susmayı yeğlerken, SHP içindeki Türk asıllı birçok milletvekili Eren'e ve Kürt halkına omuz verdiler.

Bu onurlu tutum Kürt halkına, devrimci ve yurtseverlerine güven veriyor. Halklarımız arasında dayanışmayı pekiştirecek olan bu tavırlardır. Her iki halkın emperyalizmden, faşist ve militarist baskıdan, sömürüden kurtuluşu el ele vermeye ve sıkı dayanışmaya bağlıdır. Güçlerimizi birleştirirsek demokrasiyi ve özgürlüğü kazanmak kolaylaşacaktır.

1988 için Sovyet sosyal programı

Heriki son beş yıllık planda Sovyetler Birliği'nde halkın yaşam standardının yükselme temposu ciddi bir biçimde geriye gitti. 1971'den 1975'e kadar %4,4 olan kişi başına reel gelirin ortalama yıllık büyüme derecesi, 1976'dan 1980'e kadar %3,4 ve 1981'den 1985'e kadar %2,1 geriledi.

O zamanlar ortaya çıkan alarm, evet krizöncesi durum geçmişe ait. Halk ekonomisi gelişmesine devam ediyor.

Sovyetler Birliği Devlet Planlama Komitesi başkanı Nikolay Talsin Sovyetler Birliği Yüksek Sovyeti delegelerinin önünde şimdiki 12. Beşyıllık planın (1986'dan 1990'a) ikinci yılının sonunda ekonomik durum üzerine şöyle söyledi: "Ekonomi, geçtiğimiz zaman içinde 5 yıllık planın en önemli verileri gereğince dinamik bir şekilde gelişti. Ekonomik potansiyel ciddi bir biçimde büyüdü ve ülkenin istikrarlı gelişiminin güvenilir bir temeli oluştu."

Geçtiğimiz yıl SSCB Yüksek Sovyetince kabul edilen 1988 için ekonomik ve sosyal gelişim planı, kişi başına reel gelirin %2,7'lik yükselişini öngörüyor. Ve bu 5 yıllık planın verileri ile uyum içindedir.

Sosyal gelişimin bir dizi önemli karakteristik belirlemesinde 1988 için geçmişte hesaplananın üstünde de bir büyüme derecesi öngörüldü. Şimdi yaklaşık 200 Ruble olan ortalama aylık ücret ve maaş 206,8 rubleye yükselecek, ki bununla 5 yıllık planın hazırlıklarında %04 oranında öngörülenin de üzerinde yükselme olacak. Kollektif ekonomiden Kolhoz köylüsünün ortalama geliri 172,4 ruble olacak ve böylece öngörülenden %2,9 yükselme olacak.

1988 yılı için programda ekonominin arkasından sosyal alanların sıralanması prensibi kabul edilmedi. Bu programın en önemli özelliklerinden biri. Halkın kültürel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması için araçların büyüme derecesi, ulusal gelirin öngörülen büyüme derecesinden kat daha fazla olacak. 1988 için eğitim, bilim, kültür, sağlık, spor, devlet sosyal güvenliği ve sosyal hizmetleri için 1988'de 1987'den %9,1 fazla olarak 153 milyon ruble öngörüldü.

Evlerin %70'inden daha fazlası devlet kaynaklarınca karşılanacak. Tüm finansman kaynaklarından ortalama yıllık 128,9 milyon metre kare inşaat alanı veya yaklaşık 2,25-2,5 milyon evin inşaasının kesinleştirilmesi planlandı.

1988 için inşaat planı sadece ev inşaatlarını kapsamıyor. 1 milyon çocuk için çocuk yuvaları, 1,7 milyon öğrenci için okullar, meslek okulları, hastaneler ve klüplerin inşaası da öngörülüyor.

Planda ortaya konanları yaşama geçirmek kolay bir görev değil. Bilhassa ekonomik yönetim metodlarının uygulandığı yeni ekonomik mekanizmanın ilk etkilerinin ortaya çıkması ile birlikte zorluklar da görülüyor.

Sovyet toplumu tüm toplumun yeniden yapılanması ile ulusal gelirin dağılımına başladı.

Bunun dışında diğer önemli görevler de çözümlenmek zorunda. Emeklilik reformu, fiyat tespit reformu, kira ve evlerde dağılımın değişimi.

(Sovyetunion Heute dergisinin 1 Ocak 1988 tarihli sayısından Alexej Dumow'un yazısının çevirisidir)

24 Ocak'ın başarısı: Dış borç batağı

Dış borç sorunu, geçtiğimiz ay gazete manşetlerinde yine önemli bir yer tuttu. TÜSİAD'ın iki iktisatçıya hazırlattığı "Dış Borçlar Tahmin ve Analiz" raporu, tartışmaları tekrar alevlendirdi. Rapor, 24 Ocak'tan bu yana izlenen ekonomi politikasına esastan hiçbir itiraz yöneltmediği halde —ki aksi de düşünülemezdi zaten— yine de hükümet tarafından afaroz edilmekten kurtulamadı. Hükümete göre, rapor fazlasıyla karamsar bir tablo çiziyordu. Oysa rapor, sadece kimi kriz belirtilerine işaret ediyordu ve bunlar, IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların uzmanlarınca da sık sık dile getiriliyordu. TÜSİAD üyelerini "bindikleri dalı kesmekle" suçlayan Özal'ı böylesine öfkelendiren, anlaşılan bu türden ihtimal ve tahminlerin kamuoyu önünde açıklanmış olmasıydı. TÜSİAD ise, önce raporun sadece onu hazırlayan uzmanların görüşlerini yansıttığını ve TÜSİAD'ı bağlamadığını açıkladı, ertesi gün ise raporun yanlış anlaşıldığını, kamuoyuna ve basına yanlış aksettirildiğini belirterek raporu sahiplendi.

TÜSİAD Başkanı Ömer Dinçkök, basına yaptığı açıklamada, raporun genelde olumlu olduğunu ve öneriler bölümündeki görüşlere genel olarak katıldıklarını belirterek şunları söyledi: "Dış borç sorununu aşırı hassas olarak değerlendirseydik konuyu hükümetle diyaloğa geçerek iletirdik. Ekonomik büyüme ve üretim arttığı sürece Türkiye'nin borç alarak borç ödemesi doğaldır. Bunlar olduğu sürece bir sakıncası yoktur." Görüldüğü gibi, TÜSİAD Başkanı, "sorun hassas olsaydı bunu elbette kamuoyuna açıklamaz, hükümetle özel görüşürdük" diyor. Bir zamanlar gazetelere paralı ilanlar vererek dönemin hükümetine karşı açıktan savaş ilan eden TÜSİAD, Özal hükümetini zor duruma sokmamak, yani "bindiği dalı kesmemek" için, tekrar tekrar özür diliyor. Eski MESS Başkanı işbaşında kaldığı sürece, 24 Ocak "felsefesi" uygulandığı müddetçe, TÜSİAD'ın temsil ettiği tekeller açısından dış borç sorunu elbette "aşırı hassas" olarak değerlendirilemezdi. Bir "hassasiyet" varsa da, bu başkalarını ilgilendirirdi. Dış borçların olanca yükü emekçilerin sırtına yıkıldığına, emperyalizm ve yerli işbirlikçilerinin çifte sömürüsü bir de bu yoldan katmerlendiğine göre, "Türkiye'nin borç alarak borç ödemesi doğaldır" ve "bunlar olduğu sürece bir sakıncası yoktur".

Hemen tüm göstergeler, Türkiye'de dış borçlar sorununun her geçen gün daha vahim boyutlar kazandığını ortaya koymaktadır. Dış borç miktarı, 1980 sonrasında çığ gibi büyüdü. 1979'da 13 milyar dolar civarındaki dış borçlar, 1986 yılı sonunda 33 milyar dolara ulaştı. 1987 yılına ilişkin tahmini artış gözönünde tutulduğunda, 1980-87 döneminde Türkiye'nin dış borçlarının dolar cinsinden artış oranı yüzde 130'u buluyor ve bu oran, en ağır borçlu ülkelerdeki artış hızını kat kat aşıyor. Dış borç ödemelerinin ülke nüfusuna bölünmesiyle elde edilen kişi başına dış borç ödemesi de yıldan yıla artıyor. 1984'de 20 bin 70 lira olan bu ödeme, 1987 yılında 90 bin 605 liraya ulaştı. Dış borç ödemelerinin mili gelire oranı ise, 1983'te yüzde 5'in altındayken, 1987'de yüzde 8.7'ye yükseldi. Öte yandan, toplam dış borçların milli gelire oranı da hızla yükseliyor. 1984'te yüzde 43.4, 1985'te yüzde 48.2, 1986'da yüzde 54.3 olarak belirlenen bu oranın 1987 yılı başında yüzde 58 dolayında gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

Döviz sorunu, emperyalizme bağımlı Türkiye ekonomisinin her zaman "yumuşak karnı" olmuştur. Neredeyse her on yılda bir, Türkiye ekonomisi ağır bir döviz bunalımına yuvarlanır. 24 Ocak tedbirleri de, yine böyle bir döviz bunalımına çare olsun diye uygulamaya sokulmuştu. Dış borç göstergeleri, yedi yıldır uygulanan bu "çare"nin, döviz sorununu daha da ağırlaştırmaktan başka bir sonuç yaratmadığını açıkça kanıtlamaktadır. Dış borçların artışını "Türkiye'nin dış borç itibarının yükselmesi"nin sonucu olarak olumlu göstermeye çalışan Özal ve adamları, aslında neye hizmet ettiklerini, başta IMF olmak üzere çeşitli uluslararası finans kuruluşlarınca niye "muteber adam" kabul edildiklerini ortaya koymuş olmaktadırlar. Latin Amerika ülkelerinin de benzeri bir "dış kredi itibarı"yla nerelere dek vardıkları biliniyor. Bu ülkeler, yıllardır bu "itibar"ın ağır sonuçlarını yaşıyorlar. Türkiye de şimdi bu ülkelerle yarışmaktadır. Pek çok gösterge açısından bunların çoğunu da geçmiş durumdadır.

Bir ülkenin dış borç yükü çeşitli göstergelere göre hesaplanmakta ve farklı ülkelerin dış borç yükü bakımından kıyaslanmaları da bu göstergelerle yapılmaktadır. Bu göstergelere kısaca bir göz atıldığında, Türkiye'nin durumu açığa çıkmaktadır. 1980-86 döneminde toplam dış borçların artış oranı Türkiye'de 106'ya varırken, bu oran en ağır borç yükü altındaki ülkelerden Arjantin'de yüzde 80, Meksika'da yüzde 72, Şili'de ise yüzde 71'de kalmıştır. Yani bu dönemde Türkiye, dış borç artış oranı en yüksek ülke durumundadır. Bir başka gösterge, dış borç servisinin, yani borç anapara ve faiz geri ödemelerinin ihracata oranıdır. 1986 yılı itibariyle Türkiye, bu oran açısından Arjantin'in ardından ikinci sırada yer almaktadır. Arjantin'de bu oran yüzde 58.8 iken, Türkiye'de yüzde 57.4'tür. Tüm gelişmekte olan ülkelerin borç servisi / ihracat oranlarının ortalaması ise yüzde 24.7'dir. Toplam dış borçların ihracata oranı açısından da Türkiye Arjantin'den sonraki sırada bulunmaktadır. Cari işlemler açığının dış ticarete oranı bakımından da Türkiye, Arjantin ve Venezüella'nın ardından en kötü durumdaki üçüncü ülkedir.

Görüldüğü gibi, Türkiye dış borç yükü en ağır ülkeler arasında başa güreşmektedir. Kimi göstergeler açısından da Türkiye'nin durumu, halen ağır borç krizi içerisinde bulunan bazı ülkelerden de kötüdür. Bütün bu karanlık tabloya rağmen, Özal, dış borç ödemelerinin düzenli şekilde gerçekleştirilmesini övünme vesilesi yapabilmektedir. Borç alarak borç ödemenin ve böylece dış borç yükünü her geçen yıl daha da ağırlaştırmanın övünülecek bir yanı olamaz. Uluslararası finans kurumları, faiz ödemeleri aksamadığı müddetçe Türkiye'yi "örnek borçlu" olarak göstermeye devam edebilirler. Ama bu sayede Türkiye borç batağına daha fazla batmakta, dış borç ödemeleri yıldan yıla artmaktadır. Ancak geri ödemelerin hep böyle düzenli gitmeyeceği bellidir. Daha bugünden bazı finans kurumları tehlike işaretleri vermektedirler. Sözgelimi IMF tarafından hazırlanan bir raporda, ihracat artış oranlarındaki küçük bir düşme sonucunda dahi, Türkiye'nin ağır bir dış borç bunalımına yuvarlanacağı belirtilmektedir. Gerçekten de Türkiye, yeni bir borç bunalımına doğru hızla yaklaşmaktadır. Bu yıl toplam dış borç ödemeleri 6 milyar doların üzerine çıkacak, bu ödemenin milli gelire oranı da yüzde yüzde 10 civarında gerçekleşecektir. Bu oran en ağır borçlu ülke durumundaki Brezilya'da sadece yüzde 4'tür. Bunalım işaretlerinin en önemlisi olan, toplam dış borçlar içerisinde kısa vadeli olanların oranı da hızla tırmanmaktadır.

Bütün bu göstergeler ortadayken, Özal hükümeti durumu toz pembe göstermek telaşındadır. TÜSİAD raporuna gösterilen tepki de buradan kaynaklanmıştır. Aslında, dış borçlarda gözlenen tehlikeli gidiş, döviz sorununun, geçtiğimiz ay bir kez daha ortaya çıktığı gibi giderek daha da içinden çıkılmaz bir hale girmesi, 24 Ocak tedbirlerinin iflasını açıkça gözler önüne sermektedir. Özal hükümeti ülkenin geleceğini ipotek altına sokmakta, emperyalizme bağımlılığı daha da artırmaktadır. Önümüzdeki 4-5 yıl içerisinde 60 milyar doları aşacağı tahmin edilen dış borçlar, sadece ekonomik açıdan değil, siyasi açıdan da durumun her geçen gün kötüye gideceğini göstermektedir. Özal'ın ve 24 Ocak kararlarının asıl işlevi de budur zaten. Bu açıdan bakıldığında 24 Ocak amacına ulaşmış sayılmalıdır. IMF patentli tedbirlerin uygulamaya sokulduğu bütün ülkelerde de sonuç hep aynı olmuştur.

Bu kötüye gidişin faturası, her zaman olduğu gibi, yine emekçilere ödettirilmeye çalışılacaktır. Dolayısıyla, başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçileri zor günler, bugünkünden çok daha zor koşullar beklemektedir. Emekçi yığınların direnmekten başka umut bağlayabilecekleri hiçbir şey yoktur. İş ve ekmek uğruna sürdürülen bu mücadelenin özgürlük mücadelesine bağlanması ise, 12 Eylül'den sonra yaşanan bunca deneyin de kanıtladığı gibi, hayati önemde bir zorunluluktur. Çünkü 24 Ocak 12 Eylül sayesinde uygulanabilmiştir ve 24 Ocak "felsefesi"ne karşı mücadele 12 Eylül rejimine karşı mücadele verilmeden mümkün değildir.

DIŞ BORÇ GÖSTERGELERİ

TOPLAM DIŞ BORÇ-1986 SONU (milyar dolar)	
Brezilya	110.6
Meksika	98.3
Arjantin	49.2
Venezüella	33.6
TÜRKİYE	31.2
Şili	20.7
En ağır borçlu 15 ülke	446.1
Borç krizindeki ülkeler	634.2
Tüm gelişmekte olan ülkel.	1113.5

TOPLAM DIŞ BORÇLARDAKİ ARTIŞ 1980-86 DÖNEMİ	
TÜRKİYE	% 106
Arjantin	% 80
Meksika	% 72
Şili	% 71
Brezilya	% 58
Venezüella	% 14
En ağır borçlu 15 ülke	% 65
Borç krizindeki ülkeler	% 65
Tüm gelişmekte olan ülkel.	% 76

TOPLAM DIŞ BORÇ/GSYİH ORANI 1986 SONU	
Şili	% 73.1
Venezüella	% 67.9
Arjantin	% 67.1
TÜRKİYE	% 54.8
Meksika	% 51.3
Brezilya	% 31.7
En ağır borçlu 15 ülke	% 49.3
Borç krizindeki ülkeler	% 51.3
Tüm gelişmekte olan ülkel.	% 39.0

DIŞ BORÇ SERVİSİ/İHRACAT ORANI-1986	
Arjantin	% 58.8
TÜRKİYE	% 57.4
Meksika	48.5
Brezilya	% 42.9
Şili	31.0
Venezüella	24.8
En ağır borçlu 15 ülke	% 51.1
Borç krizindeki ülkeler	% 42.7
Tüm gelişmekte olan ülkel.	% 24.7

TOPLAM DIŞ BORÇ/İHRACAT ORANI 1986 SONU	
Arjantin	% 472
TÜRKİYE	% 419
Venezüella	% 386
Meksika	% 385
Brezilya	% 343
Şili	% 265
En ağır borçlu 15 ülke	% 349
Borç krizindeki ülkeler	% 309
Tüm gelişmekte olan ülkel.	% 171

CARİ İŞLEMLER AÇIĞI/TİCARET ORANI - 1986	
Arjantin	% 25.3
Venezüella	% 25.0
TÜRKİYE	% 20.5
Şili	% 15.4
Brezilya	% 8.8
Meksika	% 5.0
En ağır borçlu 15 ülke	12.1
Borç krizindeki ülkeler	11.1
Tüm gelişmekte olan ülkel.	% 7.2

(Cumhuriyet, 10 Ocak 1988)

HASAN ŞERİF (TSİP)

YÜZDE 10'LUK MÜCADELE

Her zaman olduğu gibi, yığınsal toplusözleşmelerin ardından toplu ve ağır zamlar geldi, işçilerin kesesinden biraz daha yolup götürdü. Süregeldiği gibi, başta işçiler bütün emekçiler bir "şok" daha geçirdiler. Bu "şok"tan sıyrılmak için Türk-İş yönetimi, bilinen yolu izledi, Özal'ın kapısını aşındırdı.

İşçiler adına ücret artışı istemenin Türk-İş tarafından benimsenmiş biçimi, klasik "sadaka isteme" yöntemi olduğundan ve % 50'yi aşan son zamlardan sonra da bu biçimi değiştirmediği için alabildiği "ek zam" da "sadaka" olmaktan ileriye geçemedi. Özal hükümeti zamlarla % 50 alıyor, "ek zam", "maaşlara zam", "katsayı" vb. gibi yollardan % 10 veriyor ve ekonomik yaşam bu minval üzere sürüyor.

Süregiden yoksullaşmanın önünü almak ve süreci tersine çevirmek, hiç değilse yaşama düzeyi bakımından 12 Eylül öncesi düzeye yeniden kavuşabilmek için bu "kalıbın" kırılması gerekiyor. Bu da "isteyiş biçimini" değiştirmekten, "sadaka isteyen" konumunu terketmekten geçiyor. Türk-İş yönetimi, eğer gösteriş yapmıyor, işçileri ve kendini kandırmıyorsa, bu zorunluluğu *artık* anlamış görünüyor. % 10'luk sadaka üzerine işçi sınıfından gelen tepkilerin "yumuşatılmış bir eylem planı" içinde "değerlendirilmesi" Türk-İş yönetiminin yeni stratejisi haline geliyor. Dilenci'nin ayağa kalkması, yer değiştirmesi, sadakayı az bulması anlamında da olsa, Şevket Yılmaz ve ekibi için, ucunda "genel grev" tehdidi de bulunan bir eylem düzeni içine girmesi olumlu sayılmalıdır. Olumluluk şurdadır ki; işçiler bir-kaç adım attıklarında Özal'ın kaç adım geri çekileceği daha iyi anlaşılacak, bu süreç içinde, başka ve esas olması gereken mücadele biçimlerine olan ihtiyaç kendini daha çok hissettirecektir.

Gerçekten de *düğüm noktası* burasıdır ve işçiler, politik-apolitik ayırımı olmaksızın bunun bilincindedirler. Şimdiye kadar verilen sendikal mücadele % 10'luk bir mücadeledir; bundan ötürü % 10 alınmıştır. Sadaka istenmiş, sadaka alınmıştır. Böyle somut bir ilişkiyi işçilerin hâlâ daha göremediğini ileri sürmek mümkün müdür? İşçilere, yani, hayatın her saniyesinde ve her bakımdan sömürülen insanlara, "sizi sömürüyorlar" demenin bir anlamı yoktur. Ne ki, bu durumun işçiler tarafından kavranmış olmasının da tek başına bir anlamı yoktur. Her işçide bugün, yoksullaşma sürecini tersine çevirmek için *mücadele* gerektiğine dair bilinç, varsayım olarak değil, gerçekte ve doğal olarak vardır. Aslolan ise *başkadır*...

12 Eylül'den bu yana ve hâlâ, ekonomik yaşamın tamamını içine alan ve böyle seyretmesini mümkün kılan "kalıp", ekonomik değil, siyasal bir hadisedir. Siyasete biçilmiş mevcut "kalıbı" kırabilmek için çaba göstermedikçe, ekonomik süreçleri tersine döndürmek, işçilerden ve emekçilerden yana —marjinal bile olsa— kazanımlar elde etmek mümkün olmayacaktır. Bundan ötürü işçi sınıfının gündeminde ekonomik mücadele ile demokrasi mücadelesi *birlikte* vardırlar ve bir bütünlük içinde kotarılmalıdırlar. Birlikte varoldukları şundan da belli ki, demokrasi mücadelesi kapsamında bir şeyler başarılmadıkça ekonomik mücadele yerinde sayıyor.

İşçi sınıfı hareketinin bu "iç çelişkisi", onun aynı zamanda toplumsal ilişkisi, demokrasinin diğer güçleriyle de ilişkisidir. İşçi sınıfı, kendi mücadelesinin ekonomik ve siyasal cephelerini *birlikte* ortaya koymakta geciktikçe, demokrasinin diğer güçleri de hareketsizliğe mahkum kalmakta, her şey bu gecikme nedeniyle gecikmektedir.

Bire bir değil ama ikisi *aynı* şeydir: Ne kadar demokrasi mücadelesi, o kadar ekonomik kazanım...

KÜRT SORUNU MECLİSTE

"BÖLÜCÜLÜK" YAYGARASI İLE GERÇEKLER ÖRTBAS EDİLEMEZ

Açlık ve yoksulluğu kat kat arttıranların, Kürt halkına kendi anadilini konuşmayı bile yasaklayanların, Kürtçe ile yazılmasını, Kürt müziğinin dinlenmesini işkence ve terörün gerekçesi haline getirenlerin, Aşiret çatışması ve köy koruculuğu sistemi ile halkı birbirine kırdırma çabası içerisinde onların, en küçük bir olayı bahane ederek köy baskınlarına, toplu tutuklamalara girişenlerin, işkencecilerin "birlik beraberlik" üzerine attıkları nutukları kim ciddiye alır? Gerçek bölücülüğün, ayırımcılığın kendisi bu değil midir?

Baştarafı 1. sayfada

güvenilmez olarak ayırıp güvenilir aşiret mensuplarını silahlandırarak, köy koruculuğu adı altında yeni bir güvenlik sistemi oluşturup halkı kendi kendisini korumaya zorlamaktadır."

Peki Eren'in söylediklerinde yanlış olan ne? Kürt halkı üzerinde onun değindiği bu baskıların hangisi yok? Kürt halkının varlığı mı inkar edilmiyor? Onun dili ve kültürü mü baskı altında değil? Kürt halkına karşı yoğun asimilasyon politikası mı izlenmiyor? Yoksa toplu tutuklama, işkence ve öteki baskı türlerinin tüm hızıyla devam ettiği mi yanlış? Açıktır ki bunların tümü de doğru şeyler. Devlet Kürt halkına karşı bir yok etme savaşı yürütüyor. Olsa olsa M.Ali Eren'in bazı gerçekleri eksik dile getirdiği söylenebilir, yoksa onun sözlerinde gerçeğe dayanmayan herhangi bir şeyin var olduğu ileri sürülemez.

Demokrat olmanın ölçütü ve bazı tavırlar:

M.Ali Eren'in sözü geçen konuşmasının ardından gelen tepkiler, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları üzerine çokça konuşan bazı çevrelerin gerçek niyetinin bir daha sergilenmesine yaradı. Denilebilir ki Eren'in konuşma ile bir de bu yönden demokrasi mücadelesine katkıda bulunmuştur.

Bu çevreler herşeyden önce, parlamento kürsüsünde "**bölücü propaganda yapıldı**" yaygarasını kopardılar. Onlara göre "**meclis**" veya "**Atatürk kürsüsü**"nden böyle şeyler söylenemezdi. Bunu söyleyenler elbet cumhuriyetin kuruluşundan önce, yani kurtuluş savaşı yıllarında aynı mecliste 72 kişilik bir "**Kürdistan grubu**" bulunduğunu, belli bir döneme kadar bizzat Mustafa Kemal'in de meclis kürsüsüne çıkıp Kürt halkından, onun haklarından bahsettiğini unutmuş olamazlar.

M.Ali Eren'in bahsi geçen konuşmasını yapmasından hemen sonra kürsüye gelen İçişleri Bakanı Mustafa Kalemli, "**..Türkiye devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.. Milli marşı İstiklal Marşı'dır. Başkenti Ankara'dır.. Bugün bu çatı altında hiç söylenmemesi gereken iddialar dile getirildi. Atatürk'ün kürsüsünde bunlar söylenirken, Başkanlık Divanı'nın müdahale etmemesini esefle karşılıyorum**" türünden saçmalıklarla, bir gerçeği örtbas etmeye çalışırken, bu komedinin örnek bir figüranı rolünü oynuyordu. İçişleri bakanı bununla da yetinmeyip, "**Bu bölgeye hizmet veren güvenlik güçlerini caydırıcı suçlamalarla mesele halledilemez**" derken de, Kürdistan'da baskı ve teröre devam edileceğini ilan ediyor, "**güvenlik görevlilerini**" bu yolda cesaretlendiriyordu.

Cunta şefi Evren ise görüşlerini soran gazetecilere, Eren'in söylediklerini tasvip etmediğini, sanki kendisinden bunu bekleyen varmış gibi- belirtti ve "**...Böyle bir şey söylemesini istemezdik. Çünkü Türk milletinin milletvekilliğidir. Bölgenin milletvekilliği kalkmıştır**" diyerek adeta "**bilimsel bir harika**" yaratmış oldu. Evren'e göre açlık ve yoksullukta, işkence uygulamalarında ve öteki terör yöntemlerine baş vurmada bölge farkı olur. Hatta bunun için "**Olağanüstü Hal Bölge Valiliği**" türünden farklı yönetim biçimleri de oluşturulabilir. Ancak sıra bu baskı yöntemlerini dile getirmeye gelince parlamenterler bunu yapamazlar; çünkü onlar bu bölgenin değil, "**Türk milletinin vekilleridirler.**"

Evren'le iktidarı paylaşmakta olan Özal ise elbette başbakan olarak iş ortağından geri kalamazdı; "**Konuşmayı üzüntü ile karşıladım. Türkiye'de yaşayan, bu sınırlar içinde kalan herkes vatandaşımızdır. Hiçbir ayrılık yoktur. Türkiye'de bir milletvekilinin böyle ayırım yapması, yabancı güçlere bir nevi alet olmasını tehlikeli bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz.**"

"**Kendisi için bir şey istemeyen demokrasi şampiyonu**" Demirel ise komedinin kendisine düşen bölümünü şu sözleriyle sahneye koydu:

"**Lozan Antlaşması'nda belirlenen bir kısım gayrimüslim dışında Türkiye'de azınlık yoktur. Birinci, ikinci sınıf vatandaş yoktur. Meclis kürsüsü hürdür ama, bütünlüğümüze bu kürsüden hançer saplamayı ayıplıyorum. SHP konuya mutlaka açıklık getirmelidir. Bu kişisel fikirdir diye geçiştirilemez.**"

SHP yönetimi de temelde çok farklı bir yaklaşım göstermedi. Partinin Genel Başkanı İnönü, kararsızlık içerisinde, SHP'nin "**bölücü**" bir parti olmadığını kanıtlama derdine düştü. Bunu yaparken de birbirinden tutarsız ve çelişkili açıklamalar yapmaktan kurtulamadı. İnönü konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamaların birinde, "**Benim kabul ettiğim şey Doğu ve Güneydoğu'da haksız uygulamalar olduğudur. Kürt sorunu diye anayasa çerçevesinin dışına çıkacak biçimde ortaya koymak yanlış**" diyor. Türkiye'de etnik farklılıkların bulunduğunu kabul eden İnönü, öteki bir çokları gibi meseleyi götürüp Lozan'a bağlıyor ve Lozan anlaşmasının yalnızca Hristiyan ve Musevileri azınlık olarak kabul ettiğini Kürtler için böyle bir belirlemede bulunulmadığını belirterek "**Kürtler azınlık değil**" sonucuna varıyor.

Görüldüğü gibi burjuva politik çevrelerin yaklaşımlarında somut gerçekler esas alınmıyor. Onlar, Kürt halkının varlığını inkar eder ve onun üzerindeki baskıları örtbas etmeye çalışırlarken Lozan Antlaşmasının kendilerince yorumladıkları bazı hükümlerine ve daha da ilginci 1982 Anayasası'na sarılıyorlar. Lozan Antlaşmasından bahsedenler, her nedense Türk delegasyonu başkanı İnönü'nün görüşmeler sırasında Ankara hükümetinin Türklerin olduğu kadar Kürtlerin de hükümeti olduğuna ilişkin sözlerini," "**Kürt soyu gibi üstün bir soy**" türünden belirlemelerin yapıldığı uzun uzun övgüleri, Türklerle Kürtlerin kardeşliği üzerine, söyledikleri hatırlamak istemiyorlar.

Diğer yandan Lozan ya da bir başka antlaşma bir halkın varlığını inkar etmeye gerekçe yapılamaz. Peki bütün bunlara ek olarak 1982 Anayasası ile işin içinden çıkma çabalarına ne demeli? Elbet, Evren-Özal diktatörlüğünün bu anayasaya sahip çıkmasını, onu her şeyin anahtarı olarak gösterme çabasını anlamak mümkün. Çünkü bu zorbalık belgesi onlara aittir. Ve onlar bunu sonuna kadar savunacaklardır. Ya bu anayasayı antidemokratik olarak nitelendirenler? Onlar her fırsatta onun değiştirilmesi gerektiğini savunmuyorlar mı? O halde nasıl oluyor da Kürt halkının varlığı, faşizmin ürünü bu terör belgesine dayandırılarak inkar edilebilir?

Açıkça görülüyor ki Kürt ulusal sorunu şu veya bu yasanın, antlaşmanın arkasına sığınılarak gözardı edilecek bir sorun değildir. Hele 1982 Anayasasına sarılmak ne bunu, ne de demokrasinin herhangi başka bir sorununu çözmeye elvermez. Çünkü bizzat bu anayasanın kendisi temel hak ve özgürlüklerin önündeki en büyük engellerden biridir ve onun ortadan kaldırılması, demokrasinin başarıya ulaşmasının zorunlu koşulları arasında yer alır.

Bazı politik hesaplar:

M.Ali Eren'in konuşmasının hemen ardından gelen saldırılar, duyulan "**rahatsızlıklar**" esas olarak ırkçı-şoven şartlanmışlıklardan kaynaklanmakla birlikte, işin içerisine daha başka hesapların karıştığı da açıktır. ANAP, DYP ve öteki bazı burjuva politik çevreler, bu durumu rakip olarak gördükleri SHP'yi yıpratmak için fırsat sayıyorlar. Onlar hem "**bölücülere ve onlara arka çıkanlara**" göz dağı vermek ve hem de bu parti içerisinde sorun yaratmak amacıyla Eren'in cezalandırılması, hatta partiden atılması için yoğun baskı yapıyorlar.

Bu oyunu zamanında görüp boşa çıkarmaya çalışması gerekenler ise en başta SHP'li ve öteki demokrasi güçleridir. Şovenizm histerisiyle kıvrılanların çığırtkanlıkları karşısında geri adım atmanın tam da onların istediği gibi bir şey olduğu unutulmamalıdır.

Gerçekler inkar edilerek bir yere varılamaz

Aslında değişik burjuva çevrelerden kaynaklanan bu ortak tutum, bu tepkiler yeni değil. Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte devletin izlediği politikanın bir kez daha tekrarıdır.

Daha cumhuriyet kurulur kurulmaz yönetimi ellerinde tutanlar, Kürt halkının varlığını inkar ettiler, bu halkın en küçük bir ulusal-demokratik hakkına saygı göstermediler. Bu doğrultudaki her istem kanla, terörle bastırılmak istendi. Zorbalık Kürdistan'da geçerli tek kural haline getirildi ve devletin tüm olanakları kullanılarak bu halkın varlığı ortadan kaldırılmaya çalışıldı.

12 Eylül rejimi ise bu uygulamayı zirveye tırmandırdı. Cunta, başa geçer geçmez Kürt halkına karşı çok yönlü bir savaş başlattı ve bugün de aynı baskı ve terör, aynı insanlıkdışı uygulamalar tüm şiddetiyle devam ediyor.

Diğer taraftan gelinen noktada açıkça gösteriyor ki, on yıllardır izlenen bu politika tümüyle iflas etmiştir. Onca çabaya rağmen Kürt halkının yok edilmesi başarılamadı. Başarılması mümkün de değil. Nitekim Kürt ulusal kurtuluş hareketi günden güne gelişip güçleniyor, Türk halkının ilerici ve demokratik güçleriyle Kürt yurtsever hareketi arasındaki dayanışma ve işbirliği bugün düne göre daha sağlıklı ve ileri bir noktadadır. Burjuvazinin Kürt halkının varlığını inkara dayanan politikası, onun üzerinde estirilen terör dalgası Türk halkı tarafından da büyük ölçüde reddediliyor. Çünkü böylesi bir politikanın Türk halkına kazandırdığı veya bundan sonra kazandıracağı hiçbir şey yok. Bu politika, halklarımızın çıkarlarına tümüyle ters düşmektedir.

Kürt ulusu üzerindeki baskıya karşı çıkmak, onun kendi kaderini tayin hakkına saygı göstermek "**bölücülük**" değil. Tersine bölücü olanlar, Kürt halkını baskı altında tutan ve onu ezip sömürenlerdir. Bölücülük ulusların hak eşitliğinin savunmak değil, bugün Türk burjuvazisinin yaptığı gibi buna karşı çıkmaktır. Başka halkları ortadan kaldırma çabasıdır. Açlık ve yoksulluğu kat kat artıranların, Kürt halkına kendi anadilini konuşmayı bile yasaklayanların, Kürtçe ile yazılmasını, Kürt müziğinin dinlenmesini işkence ve terörün gerekçesi haline getirenlerin, aşiret çatışması ve köy koruculuğu sistemi ile halkı birbirine kırdırma çabası içerisinde olanların, en küçük bir olayı bahane ederek köy baskınlarına, toplu tutuklamalara girişenlerin, işkencecilerin "**birlik beraberlik**" üzerine attıkları nutukları kim ciddiye alır? Gerçek bölücülüğün, ayrımcılığın kendisi bu değil midir?

Tekelce sermayenin tehditlerine ve "**bölücülük yapılıyor**" çığırtkanlıklarına karşılık, Türkiye ve Türkiye Kürdistanlı demokratik güçlerinin kararlı olmaları gerekir. Demokrasi düşmanı çevrelerin saldırılarına karşılık yapılması gereken demokrasinin temel kurallarına sıkı sıkıya sarılmak, onların hayata geçmesi için çaba harcamaktır. Bu mücadelede geri adım atmak, her zaman karşı tarafın mesafe almasına neden olur. Kürt sorunu bugün Türkiye'de demokrasi mücadelesinin temel sorunlarından biridir. Kürt halkı üzerindeki baskılar kalkmadığı sürece, Türk halkı da özgür olamaz. Türkiye'de demokrasinin sınırlarını belirleyecek, nerede, neyin ne ölçüde konuşulabileceğine karar verecek olanlar, tekelci sermaye çevreleri, generaller ve öteki bir takım "**hassas çevreler**" olamazlar. Demokrasinin, temel hak ve özgürlüklere saygılı bir toplum düzeninin bazı evrensel kuralları var. Kavga, bu kurallar esas alınarak, kitlelerle birlikte verilirse başarıya ulaşabilir. Aksi taktirde kimse boş yere demokrasi hayallerine kapılmasın.

Ali TERZİOĞLU (TİP)

Meclisteki Tartışma: Kürt ulusal sorunu

SHP milletvekili Mehmet Ali Eren, geçenlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde gündem dışı söz alarak "Kürt Sorunu" üzerinde bir konuşma yaptı. Bu konuşmasında, Eren, Kürt halkı üzerindeki insanlık dışı baskı ve asimilasyon uygulamalarını dile getirdi. Eren, Kürtlerin varlığının red ve inkar edildiğini, Kürtçe konuşmanın ve yazmanın yasak olduğunu, Kürt isimlerinin değiştirildiğini, Türkiye Kürdistanının ekonomik bakımdan geri bırakıldığını söyledi. Eren'in Kürt ulusal sorununa, Kürt ulusal gerçeğine dikkatleri çeken bu namuslu ve cesur çıkışı, hem Kürt sorunu etrafında süregelen tartışmalara yeni bir boyut katmış, hem de ırkçı, şoven-milliyetçi güçlerin politikasına ağır bir darbe indirmiştir.

12 Eylülcüler, onların dolaysız ve dolaylı destekçileri, M.Ali Eren'in Millet Meclisinde yaptığı bu konuşmasının etkisini azaltmak ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için çok yönlü bir saldırıya geçtiler. Bir taraftan meclis içinde ve dışında terör havası estirerek Eren'i, öteki SHP'lileri sindirmeyi, onları yaptıklarına pişman etmeyi denediler. Gözdağı ve şaşırtmacayı birlikte kullanarak SHP'yi ve öteki muhalefeti bölmeye çalıştılar. Diğer taraftan da, ANAP milletvekilleri, Eren'in konuşmasının meclis içinde ve dışında bir daha tekrarlanmayacağının kararına bağlayarak, 82 Anayasasında bile yer alan, meclis kürsüsünde yapılan konuşmaların dokunulmazlığı kuralını, çiğnediler.

Ne var ki, militarist, şovenist güçler, öngördükleri hedeflerin tümüne ulaşamadılar. Herşeye karşın ilericiler ve demokratları, Kürt ulusal sorununa gerçekçi yaklaşanları, sindiremediler. Özellikle de, daha önce parti programının bir de Kürtçe yazılmasını önerdiği için SHP Merkez yöneticiliğinden yaka paça düşürülen ilerici bir Turgut Atalay örneğini yaratamadılar. Erdal İnönü'nün Eren'i parti dışına atmak isteyen telkin ve yaklaşımlar karşısında "farklı kültürlerin mevcudiyetini kabul ediyoruz ve onların Türkiye'nin ortak kültürünün zenginleştireceğini ifade ediyoruz..." demesi, bu yönde atılan olumlu bir adım olmuştur.

Bütün bu gelişmeler, öncelikle şu gerçeğin altını çizmemizi gerekli kılıyor; Kürt ulusal sorununun, bazı yanları eksik olsa da, Millet Meclisi'nde konuşulur, tartışılır hale gelmesi, Kürt ulusal hareketinin kendisini kabul ettirir bir düzeye ulaşmasının ve yığınsallaşmasının bir sonucudur. Artık ne ülke demokratik kamuoyunda ve ne de uluslararası kamuoyunda Kürt ulusal sorununa gözleri bir süre daha kapamaya olanak kalmadığı su yüzüne çıkmıştır.

Pentagon Raporu

KÖRFEZDEKİ YANGINI "SÖNDÜRECEK" ÜLKE: TÜRKİYE

■ Raporda birinci derecede önemli olan nokta şudur: ABD emperyalizmi, militarist güçleri 20 yıllık stratejilerinde çıkarlarının temel savunucusu ve koruyucusu Türkiyeyi kilit bir ülke olarak saklamadan çok açık bir biçimde koruyorlar. Ve en önemlisi de planlarında NATO'ya rağmen ve onunla etki alanını genişletme amacıyla Türkiye'ye verdikleri rolü açıklıyorlar.

Ordunun modernizasyonu, NATO çerçevesinde yeniden nükleer silahlanma girişimleri, F-16'lar, yeni nükleer topçu güçler, savunma sanayii derken şimdi de Pentagon raporu ve Türkiye. Ülkemizin üzerinde yeni ve tehlikeli oyunlar yaratım girişimleri son günlerde basında yoğun bir biçimde yer alıyor. Özellikle Reagan ve Gorbaçov arasında imzalanan orta ve orta-kısa menzilli füzelerin imhası anlaşmasının hemen ardından Türkiye'nin adının en üst sıralarda geçtiği yeni militarist plan ve girişimler, askersel-sanayi kompleksi ve emperyalist güçlerin niyet ve arzularını apaçık ortaya koyuyor. Amerikanın en yetkin stratejistlerinin hazırladığı Pentagon Raporu ile Amerikan emperyalistlerinin ülkemize verdiği rol bir kez daha basında tartışma konusu oluyor.

Her sayfası Pentagon'a 20 bin dolara malolan 70 sayfalık raporu, CIA'nin de içinde olduğu emperyalist-militarist merkezlerin uzmanları hazırlamış. Raporun adı, "uzun vadeli strateji raporu", yani ABD emperyalizminin uzun vadeli çıkar ve planlarının ifadesi.

ABD'nin çok gizli olanağı: Türkiye

Pentagon Raporunda bilmediğimiz niyetler gizli değil, Ancak raporda önemli olan ne? Raporun temel mantığı raporun kendi sözleriyle aynen şöyle: "Türkiye Basra Körfezi'ndeki çıkarlarımız ve Akdeniz'deki müttefik donanmalarının korunmasında kilit bir ülkedir. "Nitekim, raporda Türkiye'nin daha 1950' li yıllarda ABD'ye ilk kez ikili anlaşmalarla Körfez'e geçiş hakkı tanıdığıda açıklanıyor". "Cumhuriyet" gazetesinde yer alan açıklamalarda, körfez'e geçiş hakkı tanıyan ülkelerle ilgili haritada, Türkiye' den başlayan bir okun Körfez'e uzandığı ve altında ise "ABD'nin çok gizli olanağı: Geçiş yolu" sözlerinin yer aldığı bildiriliyor. (13 Ocak tarihli Cumhuriyet)

Yalnız bu geçiş yolunda, Amerikan stratejistlerini ra. hatsız eden bir konu var o da şu. "Bugünkü stratejimiz, üstün hava gücümüz üzerine kurulu, ama bu konuda bir belirsizlik var. O da ancak Körfeze saldırı tehlikesi belirrirse bu uçakların hareket edebileceği üsleri kullanabileceğimizdir. "Rapordaki bu ifade, onlara bununda yetmediğini, "kayıtsız şartsız "üsleri kullanmak istediklerini, yine yukardaki cümlenin arkasından yer alan "müttefiklerin ittifak sınırları ötesindeki menfaatlerimizi korumaya katkıları amaçlanıyor" sözleriyle birlikte ortaya koyuyor. Raporu hazırlayanlardan ABD Genelkurmay Başkanı Amiral William Crowe, "Cumhuriyet"e verdiği demeçte, körfezde girişebilecekleri bir operasyon da lojistik desteğin çok önemli olduğunu vurgulayarak, "Körfez'in güvenliği sadece Amerikanın değil, tüm müttefiklerinin menfaatlerinedir, hayati önemdedir. Özgür dünyanın petrol rezervlerinin yüzde 70' i oradadır." sözleriyle, ABD emperyalizminin NATO ortaklarını körfezde daha etkin olmaya zorlayacağını ifade ediyor.

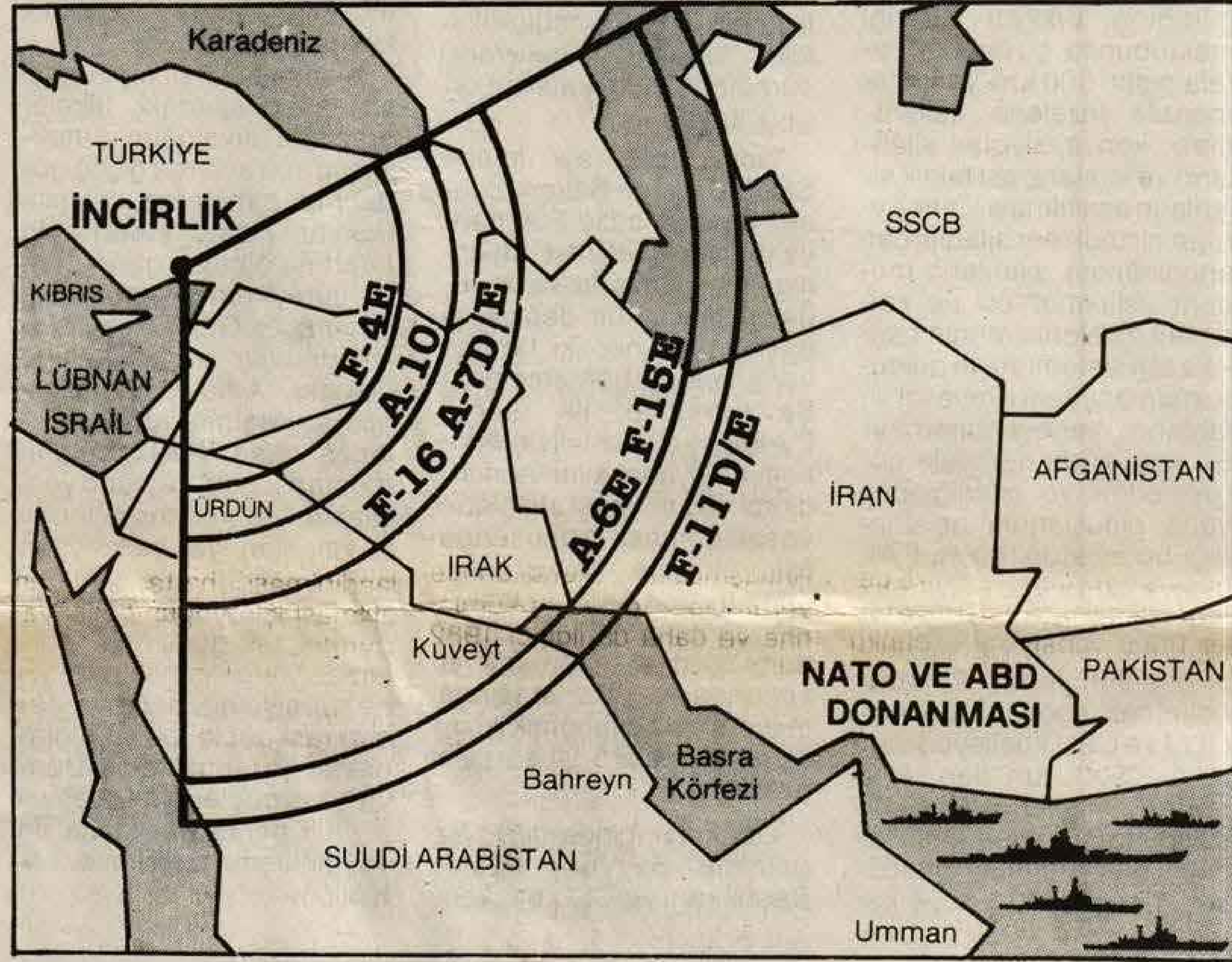
Nitekim, yine raporun beyni, "körfez petrolünü koruyacak ideal ülke Türkiyedir" tezinin sahibi Albert Wohlstetter bu hedefi açıkça söylüyor: "Körfez'de bir kriz olduğunda zamanında yetişebilmeyi sağlayacak kolaylıklar. NATO bu sorunu ciddi olarak ele almak zorunda. Raporun odak noktası da budur."

İşte, raporda önemli olan, birincil derecede önemli olan nokta budur. ABD emperyalizmi, militarist güçleri 20 yıllık stretejilerinde, çıkarlarının temel savunucusu ve koruyucusu Türkiye'yi kilit bir ülke olarak saklamadan, çok açık bir biçimde koyuyorlar. Ve en önemliside planlarında NATO'ya rağmen ve onunda etki alanını genişletme amacıyla Türkiye'ye verdikleri rolü açıklıyorlar.

ABD: Biz NATO'dan daha iyi dostuz

Yine buna bağlı olarak, raporda NATO'nun güney kanadına siyasi sorunların varlığından söz edilirken, bu sorunlar nedeniyle ABD'nin tamda istediği gibi hareket edemiyeceği, edemediği, bu nedenle "körfez savaşında NATO garantilerinin bir kenara bırakılmasından" sözediliyor. Akıllı (!) militarist uzmanlar, Türkiye için NATO'dan bağımsız niyetlerini açıklarken sözüm ona "ne iyi dost" olduklarını anlatmaya çalışıyorlar. Nitekim "Uzun Vadeli Strateji" raporunu hazırlayan komisyonun başkanları, ABD Savunma Bakan yardımcısı Fred Ikle ve Albert Wohlstetter ortak basın toplantısında, Sovyetler Türkiye'ye saldırdığında NATO ortaklarının tamamının Türkiye'ye yardıma koşmakta istekli olmadıkları, oysa "özgür demokrasilerin (I)" sadık dostu ABD'nin, anında müdahale edeceği, ancak böyle bir durumda sadece ABD'nin değil Avrupalılarında yardımına koşmaya gönüllü olmaları gerektiğini söylediler.

Peki, ABD militarist güçleri

Incirlik üssünden kalkacak ucakların yarı menzilleri

sırtlarını nereye dayıyorlar, nasıl bu kadar rahat, NATO dışında da planlar çizebiliyor, Türkiye'ye istedikleri gibi rol verebiliyorlar?

Birincisi, ABD'ye Türkiye' ye istediği gibi müdahale etme ve onu saldırgan amaçları doğrultusunda doğrudan kullanma olanağı veren "Savunma Işbirliği Anlaşması"dır. Onlar, SIA dışında Mutabakat Belgesi, diğer gizli ve açık anlaşmalara dayanıyorlar.

İkincisi, Türkiye ve T.Kürdistan'ındaki ABD üsleri, özellikle de Incirlik ve Batman Muş üsleri. Nitekim basında Pentagon Raporu ile birlikte Incirlik konusunda gündeme geldi. Incirliğin özelliği bilindiği gibi, SIA anlaşmasına göre ABD'nin ayrıcalıklı olarak kullandığı 12 üsden en fazla stratejik önemi olan üs ve diğer üslerdeki gibi çift anahtar sistemi geçerli değil. Yani ABD istediği zaman, kimseye sormadan ve hesap vermeden Incirliği kullanabilme hakkına sahip. Açıkcası, Incirlik üssü ABD emperyalizmi için bir sıçrama tahtası. Bunun içindir ki, ABD kongresi Incirlik üssünün genişletilmesi için 30 milyar liralık bir tahsilat ayırdı. Özellikle Ispanya'nın şimdi ABD ile yapmış olduğu anlaşmayı yenilemeyeceğini açıklaması ve Madrid yakınlarındaki Torrejon üssündeki 72 adet F-16 savaş uçağını ABD'nin resmen geri çekeceğini açıklamasıyla, şimdi tüm dikkatler Incirlik üzerindedir. Evet, şimdi Türkiye yine bir oldu bittiyle karşı karşıyadır. F-16'ların süratle Türkiye'deki üslere, Incirliğe transferi istemi son günlerde ABD emperyalistlerince her fırsatta söz konusu edilmektedir.

Türkiye'de kamuoyu var mı ki?

Nitekim, Waşhington Politika Incelemeleri Enstitüsü Ulusal Güvenlik Program müdürü William Arkin bunu açıkça söylüyor: "Waşhington, Almanya ve Ispanya'ya veya İngiltere ile ilgili bir nükleer programda daha öneriyi götürmeden önce bu ülkelerin kamuoylarını dikkate alıyor. Yani kamuoyu bir unsur. Oysa Türkiye'ye bir öneri götürülürken, kamuoyunun değil, Türk yetkililerinin ne düşüneceğini gözönüne alıyor. Nitekim zaman içinde Yunanistan'taki nükleer silahlar ve askeri varlık da yavaş yavaş Türk topraklarına kayacak. Bunun için özel kararlara gerek yok. Yunanistan'ın zaten bir tane olan nükleer topçu birliği ve tek nükleer hava üssü modernleştirilmeyeceği için silinip gidecek. Oysa Türkiye'de sürekli modernizasyon var. Ayrıca Türkiye'de sadece Incirlik'te değil, Türk üslerinde de nükleer depolar var. Balıkesir, Erhaç, Mürted ve Eskişehir'de. Türk kamuoyu diye bir unsur bulunmadığı için herkes gözünü Türkiye'ye dikmiş"

Bunun yanında Incirlik üssü sadece Körfez'e ilişkin olarak değil, NATO ve Varşova görüşmelerinde de gündemdedir. Ancak ABD yönetimi "buradaki silahların varlığı görüşülebilir, ancak üssün varlığı müzakere konusu yapılamaz" sözleriyle Incirlik konusunda ne kadar kararlı olduklarını, emperyalistlerin saldırgan politikasın da Incirlik üssünün ne derece önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Özcesi, ABD emperyalizmi kendisine köleci bağımlılık politikasına, onun silah deposu olan, üsleriyle ikili anlaşmalarıyla jandarmalığını yapan bugünkü rejime dayanıyor. Bu nedenle Dışişlerinin "ülkemiz bölgede NATO dışı hiçbir yükümlülük almayacaktır" sözleri inandırıcı değildir. ABD'ye çok yönlü bağımlılık ve ABD empeyalizminin ülkemize biçtiği rol ap açık ortada, dayanakları gözler önündedir.

Rejimin tüm bunlar karşısında yaptığı iş sadece PA; ZARLIK'tır. Risk karşısında ABD'nin ödemesi gereken "bedel", pazarlığıdır. Rejimin hesabı ülkenin her an bir savaşa sürüklenme tehlikesi karşısında ABD kongresinden çıkacak "yardımlar"; daha fazla dış borç, silahlanma bütçesi için destek hesaplarıdır. Özal hükümetinin politikası, dışpolitikası ise, "daha ne yollarla dolar alabiliriz" hesaplarıdır.

Her türlü anlaşmayı kapalı kapılar ardında, gizlice imzalayan rejim, Türkiye'yi şimdide topun ağzına süren pentagon raporu ile ilgili hiçbir açıklama yapmayarak, suskun kalarak aslında değişmeyen ve daha da onursuzlaşan tavrını ortaya koymuştur. Özal hükümeti SHP'nin TBMM Başkanlığına verdiği "Dış politika ile ilgili araştırma önergesi"ni dahi redederek tavrında kararlılığı bir kez daha göstermiştir. SHP önergesi ile, "dünyada nükleer silahların tasfiyesine geçilirken, Türkiye'nin savunmasını bir nükleer tırmanmaya dayandırma girişimlerinin, ülkenin kaderi, geleceği ile ilgili yaşamsal konuların asker tek. nokratlar ile diplomat bürokratların ve her türlü yönlendirmeye ve baskıya açık resmi siyasi kadroların kapalı dünyalarına terk edilmesinin büyük bir yanılgı olduğunu" dile getirmiş, "konunun, dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de siyasal çerçeve içinde ele alınması, TBMM'de ayrıntılı bir biçimde tartışılması" gerektiğini ortaya koymuştu.

Bugün, Türk ve Kürt emekçileri, barış ve demokrasiden yana olan tüm güçler her zamankinden daha uyanık olmalı, Türkiye kamuoyunun gelişmeler üzerine dikkatini daha yoğun ve ciddi bir biçimde yoğunlaştırması yolunda çabalarını arttırmalıdır.

"Her toplum, varolma sınavından geçmek zorundadır"

"Bugün artık dünyanın gelişmesi sadece, birbirine karşı iki toplumsal sistemin mücadelesi açısından değerlendirilemez. Bu gelişmenin diyalektiği kendisini, çok sayıda faktörün birliği, çatışması, yarışması ve karşılıklı etkileşimi olarak gösteriyor. Bu farklı toplumların karşılıklı etkileşimi içerisinde, herbir toplum varolma sınavından geçmek zorundadır. Kuşkusuz ki bu, hiçbir şekilde birleşme, hiçbir şekilde konverjans anlamına gelmemektedir." SBKP Genel Sekreteri M.Gorbaçov Ekim Devrimi'nin 70. yılı dolayısıyla düzenlenen toplantının açılış konuşmasında günümüz dünyasının çeşitliliğine dikkat çekiyor ve dünyamıza "insanlığın yaşamını sürdürmesi sorununu en ön sıraya çıkaran" nükleer çağın özelliklerinin hakim olduğunu vurguluyordu.

Günümüz dünyasında hakim olan nesnel süreçler, karmaşıklık ve çeşitlilik taşıyan dünyamızın giderek daha fazla birbiriyle ilişkili ve birbirine bağlı özellikler kazanmasına yol açıyor. Uluslararası ilişkiler sistemi de böyle bir karakter taşıyor. Çelişkilerin yanında uzlaşma, çatışma ve gerginliğin yanında işbirliği. Özellikle Washington Zirvesi ve "Orta ve kısa menzilli füzelerin imhası" anlaşmasının arkasından "karşıtlık ve çelişki içeren bir bütün olarak" uluslararası ilişkiler Avrupa'da gözle görülür bir hareketlilik kazanmıştır.

Avrupa'da son aylarda bu alanda yürüyen ilişkilerde, devlet, hükümet ve partiler düzeyinde üst yöneticilerin sıkça biraraya gelmeleri, özellikle NATO ülkelerinin sosyalist ülkelerle ilişkilerini canlandırma eğilimleri gözleniyor. Belirleyici olan da gerek görüşmeler gerekse ortak demeç ve açıklamalarda "Avrupa'da barış ve güvenlik için diyalog" konusunun temel alınmasıdır.

Avrupa'da nükleer silahsızlanma ve ortak güvenlik konuları Eylül ayı içinde gerçekleşen Demokratik Almanya Cumhuriyeti devlet başkanının F.Almanya'yı ziyaretinde gündemin merkezinde yer almıştı. Bu ziyaretin arkasından Honecker, 16 Aralık'ta Federal Cumhurbaşkanı Weizsäcker ve başbakanı H.Kohl'a "Orta Avrupa'da nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge oluşturma" yolunda somut öneriler ve işbirliğini içeren bir mektup gönderdi. Eric Honecker, özellikle 500 km. altındaki menzilli füzelerin her iki Alman devletinde yığıldığına dikkati çektiği mektubunda, şu önerileri sıralamıştır: 500 km.'ye kadar menzilli füzelerin kaldırılması; konvansiyonel silahların ve kıtalararası taktik silahların azaltılması; Orta Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılması, silahların moderinleştirilmemesi ve kaldırılan füzelerin yerinin başka silah sistemleriyle doldurulmaması; yeni kimyasal silahların yerleştirilmemesi. Bu konularda herkesle görüşmeden ve işbirliğinden yana olduklarının açıklandığı bu mektup, başta F.Almanya olmak üzere Avrupa'dan ve dünyadan olumlu tepki aldı. SPD "Honecker'in önerilerinin hiçbiri kabul edilemez değildir" derken, CDU ve CSU koalisyon partileri "500 km.'den kısa menzilli füzelerin de silahsızlanma sürecine katılmasının önemini" dile getirdiler. H.Kohl "500 km.'ye kadar menzilli füzelerden en fazla Almanların etkilendiğinin doğru olduğunu, ancak yakın bir zaman içinde Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılmasının mümkün olmadığını" dile getirdi.

Yine "barışın güvenliği ve silahsızlanma görüşmelerinin" gündemin birinci maddesi olduğu E.Honecker'in Fransa ziyareti 7 Ocak'ta gerçekleşmişti. INF anlaşmasının arkasından askersel sanayi kompleksi çevrelerinin, militarist emperyalist kaynaklı bir dizi rapor ve planların, özelde de NATO ülkelerine yönelik yeni silahlanma programlarının bir biri ardına geldiği ortamda "silahsızlanmaya ara vermemek" temel mantığını esas alan yaklaşım, bu ziyaret, görüşme ve değişik düzeylerde temaslar yoluyla Avrupada yumuşama, karşılıklı güven ve iyi komşuluk ilişkileri ortamının gelişmesi sürecinde ciddi katkıları ortaya koydu.

Yine Ocak ayı içinde SSCB Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnadze F.Almanya'yı ziyaret etti. INF anlaşmasının dünyada ve Avrupa'da positiv bir değişikliği başlatığının her iki tarafça vurgulandığı görüşmelerde Şevardnadze, ilk etapta F.Almanya ile ilişkilerde konvansiyonel silahların indirimi ve kimyasal silahların yasaklanması konusunda fikir birliğine kavuşmanın önemine değindi ve gelişme sağlanabileceği umudunu bildirdi. Görüşmeler sonunda iki ülke arasında mevcut olan ekonomik işbirliği anlaşması 5 yıl süreyle uzatıldı.

Ocak ayı içinde diğer bir gelişme Bavyara Eyalet Başbakanı ve CSU başkanı Franz Josef Strauss, Gorbaçov'un yanısıra çeşitli düzeylerde devlet ve parti temsilcileriyle görüştü. Dünün en üst derecede atikomünisti, anti-Sovyeti Strauss'un sözleri dikkat çekiciydi. INF anlaşmasından memnunluk duyduklarını dile getiren Strauss "orta menzilli roketlerin imhası daha büyük çözüm için başlangıç oluşturmalı", "ne nükleer, ne yarınükleer, ne de geleneksel bir savaş olmamalı" sözleriyle Avrupa ve dünya kamuoyunun ilgisini çekti. "Sovyetler'in saldırgan ve yayılmacı niyetleri var diye korktuğumuz günler geride kaldı" diyen Strauss ancak bunun sadece Sovyetler Birliği'ndeki yenilenme sürecine tek başına bağlanamayacağını da dile getirdi. Hiç şüphe yok ki Strauss'un bu ilişkilere birden önem vermeye başlamasının altında ekonomik kaygular da yatıyor.

Kısacası, farklı toplumsal sistemler içindeki ülkeler arasında diyaloğun örnekleri şu son aylarda gözle görülür bir canlanma eğilimini taşıyor demek herhalde abartma olmasa gerek. Tabii süreç tüm karmaşıklığı ile yürüyor. Gelecek çelişkiler, umutlar ve tehlikelerle doludur. Ama emperyalizmin silahlanma, uzayı militarize etme, NATO'cuların modernleşme, yeniden yeni silahlarla donanma niyetleri ve planları yürürlükteyken ülkeler arasındaki diyaloglar hiç şüphesiz barış ve demokrasi güçlerinin zorlamasıyla gelişmekte ve yine bu diyalog, barış ve demokrasi güçlerine yeni olanaklar yaratmaktadır. Dünya barış güçlerinin savaşımı zengin deneylerle daha da yaygınlaşma zeminine sahiptir.

Haiti: Seçmenlerin yüzde 90'lık boykotu

Haiti'de geçtiğimiz 29 Kasım'da 30 yılı aşkın süredir ilk kez yapılacak serbest seçimlerin işbaşındaki Namphy cuntası tarafından keyfi olarak ertelenmesinden sonra, adaylara yasaklar kondu, yeni kurallar belirlendi ve seçmenler 17 Ocak'ta "seçim"e çağrıldı. Ama bu kez sıra Haitili 2,8 milyon seçmendeydi. Hatililer 17 Ocak "seçim"inin sahteliğini % 90lık bir boykotla ilan ettiler. Devlet başkanını, yasama organının 77 milletvekili ve 27 senatörü ile yerel yönetimleri oluşturacak kişileri özgür ve demokratik seçimlerle belirlemekte direnen Hatililer sahte seçimlerden bir gün önce etkili bir genel grev gerçekleştirdiler. Duvalier'nin katil sürüsü 'Ulusal Muhafız" (halk arasındaki adıyla Tonton Macoute'lar) artıklarının Namphy yönetimince teşvik edilen katliamlarına, baskılar ve tutuklamalara rağmen sahte seçimler tutmadı ve ilerici, demokratik muhalefetin yoğun çabalarıyla gerçekleştirilen topyekün boykot Namphy yöetiminin ne denli tecrit olduğu açık seçik sergilendi.

Şubat 1986'da Duvalier diktatörlüğünün büyük kitle gösterilerinin ardından devrilmesinden sonra, kendisini bir zamanlar "ömür boyu diktatör" ilan eden Duvalier hazineyi de soyarak bir ABD uçağı ile ülkeden kaçarken, batı yarıküresinin bu en yoksul ülkesinde halk kitleleri, baba ve oğul Duvalier'nin otuz yıllık acımasız diktatörlüğünden sonra artık gerçek anlamda demokratik adımların atılmasını, hüküm süren koyu zülm ve sefalet çemberinin kırılmasını talep ediyordu. Bu arada toplumsal muhalefetin yükselen direnişinden telaşa düşen ABD de at değiştirme zamanının geldiğine karar vererek artık "lüzumu kalmayan" Duvalier'nin devrildiğini Duvalier'in kendisinden önce kamuoyuna duyurmuş ve genel kurmay başkanı Namphy'nin başkanlığında Duvalier artığı bakanlarla kurulan yeni yönetimin "geçiş süreci"ne destek olduğunu açıklamış ve bir kez daha "demokrasi şampiyonluğuna" soyunmuştu!

Ne ki Duvalier'nin devrilmesindensonraki "geçiş süreci" hiç de hesaplandığı gibi gelişmedi. Halk kitleleri yeni bir anayasanın oluşturulması ve serbest seçimlere gidilmesi süreçlerine damgasını etkin biçimde vurdu. Öyle ki 29 Kasım'da seçimlerin gerçekleşmesi halinde muhalefetin %80'lik bir oy oranına ulaşacağı açıkça görüldü. Namphy yönetimi "Duvaliersiz Duvalierizm"i sürdürmek üzere son bir gayretle, daha önce vermek zorunda kaldığı ödünlerle "kontrolden çıkan" süreçlere bir kere daha hakim olabilmek için kendisinin kışkırttığı katliamları bahane ederek 29 Kasım seçimlerini erteledi, "haddini bilmeyen" seçim komisyonunu dağıtıp, seçim kurullarını kendisince belirledi. Ama sözde "seçim" günü hakettiği cevabı da aldı.

Haiti'deki gelişmeleri yakından izleyen ABD ocak ayı içerisindeki Haiti çevresinde geniş bir askeri manevra yaparken, pervasızca müdahale tehditleri savurmaktan geri kalmadı. Seçmenlerin % 90'ınca boykot edilen sahte "seçim"leri "tam olarak açık ve net olmasa da" kabul edilebilir bulan ABD "geçiş süreci"ni istediğince şekillendirmeye uğraşadursun, Hatililer demokrasi takvimini kendileri belirlemeye kararlı.

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA

kısa haberler

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA

- Güney Doğu Asya ülkeleri zirvesinde öne sürülen "nükleer silahlardan arındırılmış bölge" istemi ABD tarafından reddedildi. ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Güney Doğu Asya'nın nükleer silahlardan arındırılmasının, "caydırma stratejisine zarar vereceği" gerekçesiyle reddedildiğini açıkladı. Bu istemi Filipinler'in başkenti Malina'da yapılan zirvede Malezya, Filipinler, Endenozya, Tayland, Singapur ve Bruney devlet ve hükümet başkanları ileri sürmüşlerdi.
- Uluslararası Barış ve Yumuşama Komitesi'nin 10. Kongresi Yunanistan'da yapıldı. Atina'da yapılan Kongrede, Washington zirvesinnin barış hareketini daha çok esinlendirdiği ve mücadele azmini güçlendirdiği belirtildi. Uluslararası Barış ve Yumuşama Komitesi'nin 10. Kongresine öteki barış örgütlerinin temsilcileri de katılarak birer konuşma yaptılar ve eylem birliğinin önemine işaret ettiler. Kongreye temsilci gönderen barış örgütleri arasında Ulusal Bağımsızlık barış ve silahsızlanma hareketi ve Bağımsız Barış hareketi de bulunuyor. Farklı politik konumlarına karşı tüm barış hareketleri bölgeden tüm Amerikan üslerinin kaldırılması ve Balkanların nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılmış bir bölge olması hedefinde birleştiler.
- Zimbabve'de Afrika Ulusal Birliği (ZANU) ile Afrika Halk Birliği partileri birleştiler. Afrika Ulusal Birliği ZANU'nun başkanı ve Afrika Halk Birliği partisi başkanı biraraya gelerek partilerinin birleşmesini öngören belgeyi imzaladılar. Afrika Ulusal Birliği başkanı Robert Mugabe, her iki partinin kongrelerinde onaylanması beklenen kararın, Zimbabve için tarihsel bir olay olduğunu belirtti. Afrika Halk Birliği partisi bu aylarda kurulacak yeni hükümete de katılacak. İmzalanan belgeye göre yeni partinin ismi Zimbabve Afrika Ulusal Birliği (Yurtsever Cephe) olacak ve birinci sekreteri de Robert Mugabe olacak.
- Kendisine 10 yıl süreyle yurttaşlık haklarından ve politik haklardan mahrumiyet cezası verilen Şili Sosyalist Partisi Genel Başkanı Almayde bu kararın mücadele azmini kıramayacağını söyledi. Almayde kararın mahkemenin karakterine uygun olduğunu belirterek, Pinochet'in bu kararla Şili halkını baskı altında tutmak istediğini belirtti. Almayde bu açıklamasından dolayı, halkı ayaklanmaya teşvik ettiği gerekçesiyle tekrar mahkeme önüne çıkartıldı.
- Şili KP, tüm muhalefet güçlerini diktatörlük tarafından yapılması planlanan düzmece cumhurbaşkanlığı seçimine karşı ortak tutum almaya çağırdı. Çağrıda, cunta tarafından gösterilen tek adayla yapılacak seçimlerin, serbest seçimle bir ilgisi olamayacağı belirtildi ve tüm muhalefet güçlerinin demokratik bir hükümet kurulabilmesi için aralarındaki ayrılıkları bir kenara bırakarak birlik olmaları istendi. Şili KP gerek halk oylamasında gerekse daha sonrası için demokrasi güçleri arasında eylem birliği yapılmasını önerdi ve demokrasiye varılabilmesi için çeşitli biçimlerde aktif mücadeleden başka alternatif bulunmadığını belirtti.
- Guatemala'da sendikaların, köylü birliklerinin ve öğrenci örgütlerinin çağrısı üzerine 50 bini aşkın kişi başkentte bir miting düzenleyerek yüksek fiyat artışlarını ve insan haklarının çiğnenmesini protesto ettiler.
- İsrail'in başkenti ve Nasıra kentinde yapılan mitinglerde on binlerce İsrailli barışsever ve Arap, yurtları işgal altında tutulan Filistinlilerle dayanışmalarını dile getirdiler. Tel Aviv'de "Şimdi Barış" adlı örgütün çağrısıyla yapılan, 50 bin kişinin katıldığı mitingde "iki halk için iki ülke" belgisi atıldı. Ve İsrail'in işgal ettiği bölgelerden geri çekilmesi İsrail ile Araplar arasında barışın sağlanması istendi. İsrailli tanınmış yazar Sameh İzhar mitingde yaptığı konuşmada Filistin kurtuluş hareketinin yükselen sesinin artık susturulamayacağını söyledi. Nasıra kentinde yapılan ve 35 bin kişinin katıldığ mitingde de Filistinlilerin Batı Ürdün'de ve Gazze Şeridi'nde sürdürdükleri direniş mücadelesinin desteklendiği vurgulandı. Bu arada İşçi Partisi milletvekili Abdülvahap Duraşe işgal bölgesindeki cinayetlere ortak olmak istemediğini belirterek partisinden ayrıldı.
- İspanya Komünist Partisi ve İspanya Halklarının Komünist Partisi, her iki partinin birleşme çalışmalarını sürdürmek için ortak bir komisyon kurdular. İspanya Halkları Komünist Partisi'nin komisyondaki temsilcisi Lui Kabo, Santiago Carillo önderliğindeki İspanya Emekçileri Partisi-Komünist Birlik'in temsilcileriyle de görüşme yapacaklarını bildirdi. İKP ve İHKP'nin oluşturdukları ortak komisyona Santiago Carillo önderliğindeki partinin de katılması arzulanıyor.
- ABD Savunma Bakanlığı'nın düşman devletler listesine Çin Halk Cumhuriyeti'ni de ilave ettiği bildirildi. Neden olarak ise, bu ülkenin çıkarlarının ABD'nin çıkarlarıyla bağdaşmadığı ileri sürüldü. Yaklaşık bir yıldır varolan bu listede, SSCB, Nikaragua, Küba, Vietnam'da içinde 30 ülke yer alıyor. Varşova Pakti üyesi ülkeler geçen yılın Mayıs ayında yayınladıkları bir bildiride hiçbir devleti ya da halkı düşman olarak görmediklerini, kendilerine silahlı bir saldırı olmadıkça herhangi bir devlete ya da devletler topluluğuna karşı askeri eylemlerde bulunmayacaklarını açıklamışlardı.

Yeni "İstikrar"

Baştarafı 1. sayfada

pagandalarla sınıf sendikaları kapatılırken, emekçilerin muhalefetini dile getirebilecek en küçük bir örgütlülüğe izin verilmez ve tüm demokratik örgütler yasak altına alınırken, halkın ilerici-yurtsever sözcüleri kovuşturulur, tutuklanır ve baskı görürken amaçlanan, bu ekonomik politikaların muhalefetsiz olarak uygulanmasının koşullarını yaratmaktı.

12 Eylülcüler bu amaçla çekinmeden ellerini kana buladılar. Polis merkezleri, cezaevleri ilerici, yurtsever insanlarla dolduruldu. Ülke tarihinin en karanlık dönemlerinden birini yaşadı. İşçiler, emekçiler diktatörlük koşullarında ağır ekonomik ve sosyal sorunlarla boğuştular, açlık ücretleriyle yaşam sürdürmeye çabaladılar. 24 Ocak 12 Eylül koşullarında işçi ve emekçilere tarifsiz acılar, ilerici ve yurtseverlere baskı ve zorbalıklar altında uygulandı.

Sonuçta, demagoji dolu **"fedakârlık"** kampanyalarına karşın 24 Ocağın sekiz yıl sonrasında ülke, tükenen bir ekonomiyle, emekçiler ağır ekonomik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kaldılar. İşsizlik, enflasyon, ağır dış borçlar bu tablonun temel göstergeleridir.

İlerici sol güçler daha baştan 24 Ocak önlemlerini, bu önlemlere kaynaklık eden ekonomik politikalara karşı çıktılar. Ülkenin karşı karşıya bulunduğu ekonomik, sosyal sorunların temel olarak emperyalizme bağlılıktan kaynaklandığını, 24 Ocak türü önlemlerin bir avuç işbirlikçi azınlığın yararına, geniş emekçi kitlelerin yoksulluğu pahasına uygulanmak istendiğini söylediler. Bu amaçla, bu politikaların süngü gücüyle uygulanmasına vargüçle karşı çıktılar, mücadele ettiler.

Şimdi 29 Kasım seçimleriyle **"politik istikrar"** sağladıkları düşüncesinde olanlar, 24 Ocağın girdisini, çıktısını tekrar gözden geçirme, işbirlikçi tekeller yararına yeni ekonomik önlemler alma yoluyla, **"ekonomik istikrarı yeniden inşa"** yoluna girme niyetindedirler.

Sol güçler, emekçiler için yeni yoksulluklar demek olan bu politikanın, ülke ekonomisinin emperyalist finanse çevrelerinin istekleri doğrultusunda yeniden tahribine karşı çıkıyorlar. Barış ve demokrasi güçlerini bu amaçla iş, ekmek, özgürlük mücadelesini yükseltmeye çağırıyorlar.

SOL BIRLIK

Diyarbakır Cezaevinde Açlık Grevi

Baştarafı 1. sayfada

grevine başladı. İki milletvekili, **"Diyarbakır Cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin tüm istekleri kabul edilebilir şeylerdi, onların sesini duyurmak ve yetkililerin dikkatini çekmek için açlık grevine başladık"** dediler. Diyarbakır cezaevinde açlık grevini sürdüren tutuklu ve hükümlülerin TAYAD tarafından açıklanan 15 maddelik istemleri şunlar:

1) Kürtçe konuşma yasağı kalksın.

2) Türkiye genelinde tek tip elbise uygulamasına son verilsin.

3) Cezaevi idaresi tutukluların istemlerini dile getirecek olan tutuklulara siyasi temsilcilik hakkı tanısın.

4) Kelepçeler arkadan değil, önden takılsın.

5) Dosyadaki tüm savunma, tutanak ve yazılı belgeler tutuklulara verilsin.

6) Daktilo verilsin.

7) Radyo, teyp ve her türlü müzik aleti verilsin.

8) Kütüphane ve spor salonunun kullanım denetimi tutuklulara verilsin.

9) Avukatlarımızla yüzyüze görüşme hakkı tanınsın. Avukat görüşmesi sırasında görevli bulunmasın.

10) Yazışma ve haberleşme özgürlüğümüz üzerinde kısıtlama ve yasaklar kalksın. Basınla yazışabilelim. Mektuplarımız sansürsüz gidip gelsin.

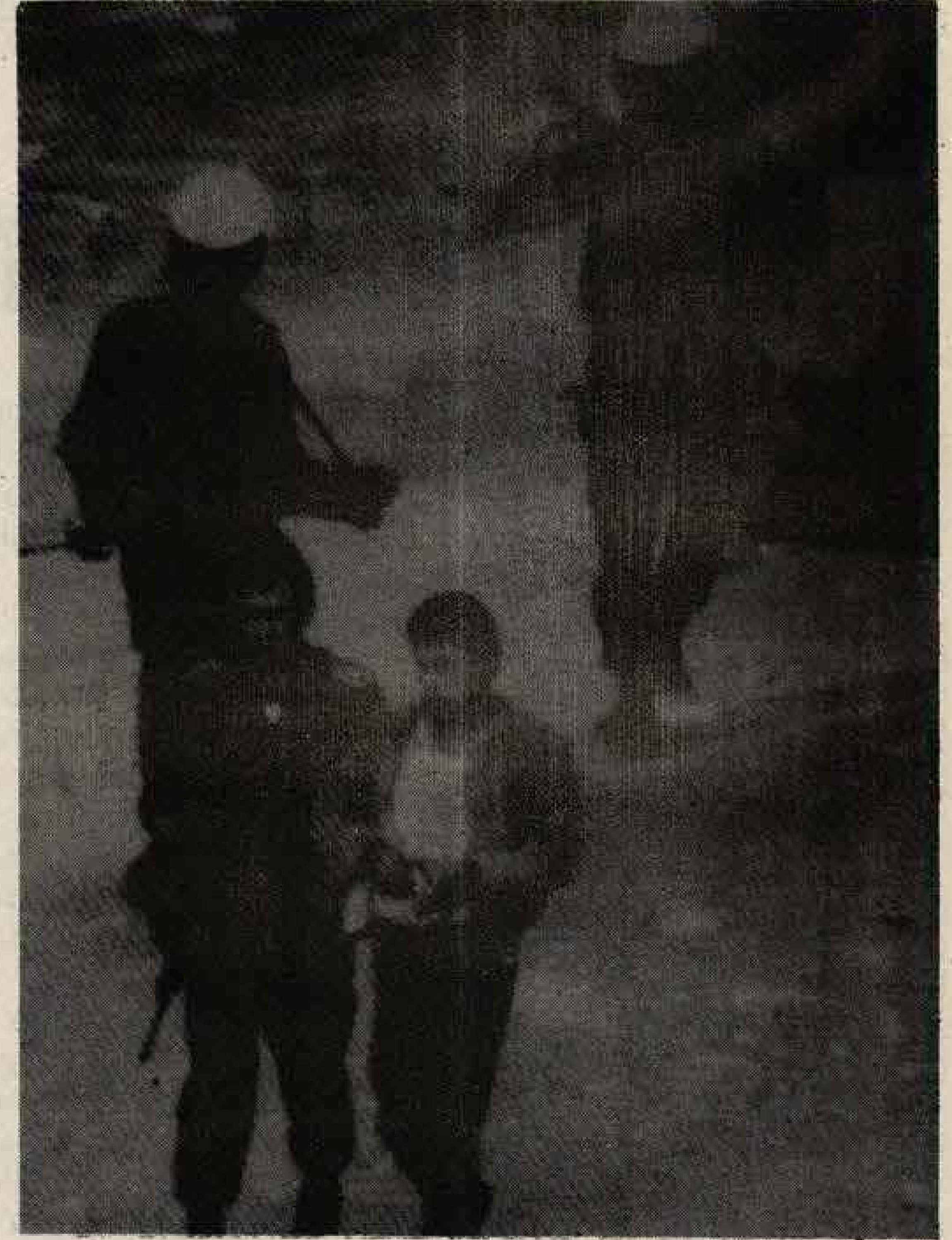
11) Açık görüşlerin sayısı ve süresi artırılsın.

12) Havalandırma süresince koğuş kapıları açık tutulsun. Kaçakçılar ve bayanlar koğuşunun tecrit politikasına son verilsin. Onlarla yanyana gelebilelim.

13) Ailelerimizden yiyecek alınsın. Kantinde çeşit artırılsın. yemekler ve besin değeri yükseltilsin.

14) Yeni cezaevi tüzük ve yönetmeliği tutuklulara insanca bir yaşam sağlayacak biçimde değiştirilsin.

15) Piyasada serbestçe basılan her dergi ve kitap içeri girsin.

Filistin halkı direniyor

Baştarafı 1. sayfada

ğu Barış Konferansı'nın düzenlenmesi çağrısını birkez daha yeniledi. Bunun için ilk adım olarak İsrail'den işgal altındaki Arap topraklarında giriştiği vahşete son vermesini istedi. Bu arada bizzat İsrail'de de muhalefet güçleri seslerini yükselttiler.

Geçtiğimiz günlerde siyonist yönetimin Gazze ve Batı Şeria'daki uygulamalarını protesto etmek için İsrail ve Filistinlilerden oluşan yüzbinlerce kişi Tel Aviv'de gösteri yaptılar. "Şimdi Barış" adlı örgüt tarafından düzenlenen gösteriler, Yahudi halkının İsrail yönetiminin Filistin halkına karşı sürdürdüğü politikayı desteklemediğini, sorunun ancak İsrail'in 1967 yılında işgal ettiği Arap topraklarından çekilmesi ve Filistin halkının kendi kaderini özgürce belirleme hakkının tanınmasından geçtiğini gösterdi. Nasıra şehrinde düzenlenen ve binlerin katıldığı mitingde konuşma yapan İsrail Parlamentosu Üyesi Abdul Vahap Daravşi, İsrail' in izlediği inkarcı politikayı eleştirerek, "FKÖ ile görüşmelere evet diyorum. Filistin devletine evet diyorum. İsrail' in 1967 yılındaki sınırlarına dönmesine evet diyorum" dedi. Nasıra Belediye Başkanı Tevfik Ziyad ise, "ayaklanmamız, büyüyecek, büyüyecek ve işgal sona erene dek sürecek" dedi.

Tüm gelişmeler Siyonist yönetimin izlediği politikanın iflas ettiğini ortaya koyuyor. Bu işgalci ve saldırgan politikanın bizzat Yahudi halk tarafından protestosu ise, soruna yeni boyutlar kazandırmıştır..

İşkenceye Karşı Savaşta Yeni Bir Olanak

Baştarafı 1. sayfada

layarak daha kapsamlı yükümlülükleri, sorumlulukları üzerine almış bulunuyor.

"Hiç bir olağanüstü durumun işkenceyi haklı gösteremeyeceği," ve işkence altında alınan ifadelerin işkence yapan kişi dışında kimseye karşı delil olamayacağı hükümlerini de kapsayan BM işkence sözleşmesi, "İşkenceyle Mücadele Komitesi" ne "yeterli delil bulunduğu takdirde yerinde inceleme yapmak" yetkisi de tanıyor. Avrupa Konseyi ve BM İşkence Sözleşmesinin en önemli maddeleri arasında şunlar yeralıyor:

- Savaş, savaş tehdidi, içerde yaşanan istikrarsızlık veya herhangi acil durum işkence için gerekçe olarak gösterilemez. Daha yüksek rütbeli kişiden ya da daha yüksek merciden alınan emir işkence için gerekçe oluşturamaz.
- Sözleşmeye taraf olan her ülke yasalarında işkence kurbanı kişilerin mevcut en iyi ıslâh, "rehebilitasyon" olanakları dahil olmak üzere yeterli tazminat sağlayacak hükümleri bulunmasını temin edecek. Kışının işkence sonucu ölmesi durumunda tazminat ailesine veya bakmakla yükümlü olduğu kişiye verilecek.
- Sözleşmeye taraf ülke, işkence altında alındığı kanıtlanan ifadelerin, işkence yapan kişi dışında kimseye karşı delil olarak kullanılamayacağını temin edecek.

Ancak, BM sözleşmesini imzalayan İlter Türkmen'in de belirttiği gibi imzalanan sözleşmeler TBMM'de onaylanana kadar imzalayan ülkeye hiçbir yükümlülük getirmiyor.

Hiç kuşku yok ki, işkenceyi resmi devlet politikası haline getiren, sistemleştiren rejimin bu sözleşmeleri imzalamış olması tek başına çok büyük bir anlam ifade etmemekle birlikte Özal yönetiminin bu sözleşmeleri imzalaması herşeyden önce barış ve demokrasi güçlerinin insan hakları ihlallerine karşı yükselttikleri kararlı mücadelenin ve onların uluslararası demokrat kamuoyundan gördükleri dolaysız desteğin sonucudur.

"İskence vardır", "işkence yoktur" tartışmalarının sekiz yıldır gündemden inmediği ülkede işkencenin varlığı devletin en yetkili ağızlarından kabul edilmeye başlanmıştır.

Eski emniyet müdürlerinden Muzaffer Özbayrak Nokta dergisine "Türkiye'de bugün işkence var mı?" sorusunu şöyle yanıtladı: "Türkiye'de işkence olgusu bir gerçekti, bunu kimse inkar edemez. İşkenceyi inkar etmek işkenceyi teşvik etmektir. Zaten bazı yasalarımız da işkenceyi zımni olarak kabul etmişlerdir. Örneğin, 1402 sayılı yasa, Polis Vazife ve Selahiyet Yasası, Ceza Usul Yasası işkence yapılmasını zımni olarak kabul eden yasalardır" derken, İstanbul ve Sakarya'da 1. Şube müdür yardımcılığı yapmış emniyet görevlisi Erol Bilir de "Türkiye' de işkence vardır. Bunun tersini kimse söyleyemez." diyor. Yine birçk emniyet görevlisi tanık ya da sanık sıfatıyla emniyette alınan ifadelerini daha sonra mahkemede kabul etmiyor. Bunların işkence altında alındığını söylüyor. General eskisi, feshedilen MDP'nin başkanı, 12 Mart artığı, ve 12 Eylül'ün ilk gözdesi Turgut Sunalp de "Türkiye'de işkence vardı, Türkiye'de işkence vardır, Türkiye işkence varolacaktır" diyebiliyor çekinmeden.

Emniyetteki ifadelerin işkence altında alındığını, işkencenin herkese uygulanabildiğinin en son örneği de geçtiğimiz günlerde yaşandı. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Ürdünlü diplomatı öldürmek suçundan yargılanan sanıkların tümünün beraatiyle sonuçlanan davada savcılığın iddialarını değerlendirirken, emniyeti ve Ankara DGM savcılığını suçladı ve "dosyada diplomatın niçin öldürüldüğünü ortaya koyacak kadar bile delil mevcut değildir. Sanıklar ikrarlarında olanları değil istenenleri söylemişlerdir" denilirken, "sanıklara yüklenen suçlamaların" gerçekte olmadığı belirtiliyor ve videolu sorgulamanın işkence ve baskı yapılmadığını ortaya koyamayacağı görüşüne yer veriliyor. Yine eski MIT İstanbul Daire Başkanı Ferdi Tamer "İşkencelerin müdür olduklarını belirterek, işkence konusunda mahkemede tanıklığa hazır olduğunu, yapılan baskıları cumhurbaşkanına iletmek isteğinin engellendiğini" söyledi.

Geçtiğimiz günlerde Ankara'da köyleri ziyaret eden Evren Üçbaş köyü muhtarı köyün sorunlarını anlatırken "yakacak sorunumuz var, orman alanlarından yararlanmak istiyoruz, ama yararlandırılmıyoruz, işkence var burada" deyince, bu sözlere kızan Evren "işkence deme, işkence ne biliyor musun, hani bir odaya kapatıyorlar da eletkrik veriyorlar" deyince, muhtar "onu da biliyorum" diye yanıt veriyordu.

Devletin en üst düzey yetkililerince kabul edilen ve köylerdeki insanlara kadar bilinen ve yaşanan işkence bazı uluslararası anlaşmaların imzalanmasıyla bitecek mi?

Bu, herşeyden önce, demokratik kamuoyunun, insan haklarından yana geniş güçlerin yürütecekleri mücadelenin boyutlarına bağlı kalacaktır. Hükümetin imzasına boş yere güven duyulursa, bu anlaşmalar, işkence suçlarını örtbas etmek amacıyla kullanılacak, eğer bu anlaşmaların sağladığı güçlü hukuksal ve ahlaki temele dayanarak en basit bir işkence olayı karşısında geniş güçler seslerini yükseltebilir ve eyleme geçebilirse, işkencecileri geriletmek ve onların sıralarında yer alanların dağılmasını, gerçekleri kamuoyuna açıklamasını sağlamak, böylece işkencecilerden hesap sormak mümkün olacaktır.

İmzalanan anlaşma, işkenceye karşı savaşımda bize yeni bir olanak vermiştir. Bu olanak kullanılmalıdır.

İnsan hakları ve demokrasi

Baştarafı 1. sayfada

severin, her demokratın görevidir.

Yurt içinde ve dışında kısa sürede geniş destek ve yankı bulan bu girişimi daha da güçlendirmek, antidemokratik ve antikomünist yasaklar zincirinin kırılması ve işkence gibi insanlık dışı uygulamaların ortadan kaldırılması yolunda çeşitli araçlarla yürütülen mücadelenin sonuç alıcı olmasına büyük katkısı olacaktır. Bu doğrultuda kitlesel direnişin toplumun tüm katmanlarında genişlemesi, kazanılacak her mevzi Türk ve Kürt halkının genel barış, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine doğrudan ivme kazandıracaktır.

Çağrı

Baştarafı 1. sayfada

İşkencenin basına yansıyan yeni kurbanları TKP ve TIP genel sekreterleri Haydar Kutlu ile Nihat Sargın olmuştur. Bunlara yapılan işkence herkesin ve gazetecilerin önünde, gözleri bağlanarak polis arabalarına bindirilmeleriyle başlamıştır. Her ikisi de ağır işkence altında sorgulandıklarını basına ve kamuoyuna duyurmuşlar ve avukatları da yapılan işkence nedeniyle gerekli yerlere başvurmuşlardır.

İşkence, salt Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'a yapılmış olduğu için değil, hangi dünya görüşünden olursak olalım bir yurttaş olarak hepimizi ilgilendirmektedir.

Kendi istekleriyle yurtlarına dönmüş iki insana yapıldığı anlaşılan işkencenin ana amacının, Türk halkına siyasal özgürlükleri ve örgütlenmeyi yasaklayıcı TCK 140-141-142 ve 163'ncü maddelerin kaldırılması isteklerini sindirme çabasından kaynaklandığı apaçık ortadadır.

Bütün bu nedenlerle, biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar;

1) Ülkemizde insanlıkdışı bütün uygulamalara en küçük bir kuşku bırakılmadan son verilmesini.

2) Anayasa ve bütün yasalardaki (TCK 140, 141, 142, 163 maddeleri gibi) antidemokratik, insan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlayıcı maddelerini kaldırılmasını,

3) İnsan haklarına aykırılığın son örneği, sözü edilen TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve TIP Genel Sekreteri Nihat Sargın'a yapılan işkence olgusunun inandırıcı biçimde üstüne gidilmesini, işkencecilerin işkence edilmeden bulunarak yargılanmalarını istiyoruz.

Bu konularda ortak çaba göstermek ve tam demokratik Türkiye'yi yaratmak için sosyo-politik bütün kurum ve kuruluşları ve demokrat bütün yurttaşlarımızı dayanışmaya çağırıyoruz."

Aziz Nesin **Vedat Türkali** **Demirtaş Ceyhun**

DİSK'in mücadelesi sürecektir!

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 13 Şubat 1967'de kuruldu. 13 Şubat 1988 DİSK'in kuruluşunun 21. yılıdır.

İşçi sınıfı hareketi içinde önemli bir yere sahip olan DİSK'in tarihi, bir anlamda da burjuvazinin baskılarının, yasaklamalarının ve işçi sınıfına karşı uyguladığı terörün tarihidir.

1960 sonrasında hızlanan kapitalist gelişme özellikle sanayide kendini gösterdi. İşçi sınıfı hem sayısal olarak arttı ve hem de büyük işletmelerde yoğunlaşmaya başladı. 1961 Anayasası'nın getirdiği nispi demokratik haklar gittikçe zorlaşan yaşam koşullarıyla birleştiğinde de ekonomik hak arama mücadelesi hızlandı. Grevler, fabrika işgalleri yaygınlaştı.

O zamanki Türk-İş yönetiminin işçilerin ekonomik ve demokratik haklarını gereğince korumak gibi bir çabası yoktu. Bunun sonucu 13 Şubat 1967'de 30 bin işçiyi temsil eden beş sendika ile DİSK kuruldu.

DİSK'in işyerlerinde verdiği mücadele, toplusözleşmelerde işçilerin ekonomik istemlerini kararlılıkla savunması ve "sınıflar üstü", "politika dışı" sendikacılık anlayışını reddederek işçi sınıfı ve emekçi halktan yana bir politika izlemesi burjuvaziyi ve zamanın Adalet Partisi hükümetini fazlasıyla rahatsız ediyordu. DİSK'in her yeni işyerinde örgütlenmesi patronların engelleme çabalarına karşı işçilerin direnmesi, grevler ve çeşitli biçimlerdeki direnişlerle gerçekleşiyordu.

DİSK'in gelişimi yeni bir sendikalar yasasıyla yok edilmeye yönelindi. 274-275 sayılı bu yasaya tepki büyük oldu. İşçi sınıfı özellikle İstanbul ve İzmit'te büyük oranda kendiliğinden de olsa 100 binlik bir kitle halinde sokağa döküldü. İki gün boyunca, 15-16 Haziran 1970'de devletin ordusu ve polisiyle çatıştı. Gösterileri bastırmak için iki kentte sıkıyönetim ilan edildi. İşçi hareketi burjuvazinin engellerini aşıp daha ileriye gidemedi ama yeni sendikalar yasası da çıkmadı.

DİSK'in asıl gelişmesi 1970 sonrasındadır.

Burjuvazi iktidarda olduğu her ülkede sendikaları ekonomik mücadelenin sınırlarına hapsetmek ister. Onları daha iyi yaşam koşulları için mücadele eden, toplumsal işlevleri çok sınırlı kuruluşlar haline sokmaya çalışır. "Sendikaların siyasete bulaşmamasını" ister. Bu çizgi en saf halini Amerikan sendikacılık anlayışında bulmuştur.

DİSK'in ülkemiz sendikacılık tarihindeki önemli yeri, en başta ülkemizde yeni bir sendikacılık anlayışını uygulamasında ortaya çıkar. Sendikalar sadece bir kaç kuruş fazla almak için mücadele eden örgütler değildir. Onlar faşizme ve her türden gericiliğe karşı, savaş kışkırtıcılarına karşı, demokratik hakların daha da kısıtlanmasına karşı tepki göstermeli ve mücadele etmelidir.

DİSK'in işçi sınıfının sendikacılık anlayışını yaşama uygulaması (bu uygulamanın içerdiği tüm eksikliklere karşın) kitlelerin politize olmasında ve ilerici düşüncelerin yayılmasında etkili olmuştur.

DİSK'in 1970 sonrasındaki belli başlı eylemleri şunlardır:

- 1 Ağustos 1975'te Ankara'daki basın toplantısında DİSK Genel Başkanı emperyalizmin kışkırtıcı silahlanma yarışına karşı çıkar, yumuşama ve barış içinde birlikte yaşama politikasını savunur. Şili'deki faşist darbeyi lanetler.
- Milliyetçi Cephe iktidarına karşı Eylül 1975'te İzmir ve İstanbul'da Demokratik Hak ve Özgürlükler İçin Mücadele Mitingleri düzenlenmiştir.
- DİSK'in 1976'da işçi sınıfı için tarihsel önem taşıyan kararı 1 Mayıs'ın kutlanmasıdır. Türkiye burjuvazisi 51 yıldır 1 Mayıs'ı "Bahar Bayramı" ilan etmiş ve kutlanmasını yasaklamıştır. Her 1 Mayıs'da tevkifatlara başvurmuştur. 1976'da DİSK, 1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak kabulünün toplu iş sözleşmelerinde yer almasına karar vermiş ve yığınsal bir kutlamanın önderliğini üstlenmiştir. 51 yıllık yasaktan sonra 1 Mayıs İstanbul Taksim Meydanı'nda onbinlerce emekçinin katılımıyla kutlanmıştır.
- DİSK yine 1976'da Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı (DGM) geniş bir direnişi örgütlemiştir. Zamanın Milliyetçi Cephe iktidarı, sendikalar, grevler, gösteriler ve yayınlar konusunda yeni ve daha büyük kısıtlamalar içeren DGM yasasını hayata geçirememiştir.
- 1977 yılında yine İstanbul Taksim Meydanı'na yapılan 1 Mayıs'ı kutlama gösterisine yine onbinlerce emekçi katıldı. Burjuvazi yarattığı provokasyonu kullanarak emekçilere saldırdı. 34 kişi öldü.
- Yine aynı yıl toplu sözleşme görüşmelerine oturmayan Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası (MESS)'e karşı 30'dan fazla fabrikada greve gidildi.
- 1978'de de 1 Mayıs Taksim'de kutlandı. Sonraki yıllarda ise önce CHP sonra AP hükümetleri 1 Mayıs'ın tarihsel bir anlamı olan Taksim meydanında kutlanmasını engellediler.
- 1978'de faşistlerin İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda 7 üniversite öğrencisinin öldürmesi üzerine DİSK iki saatlik işi bırakma eylemi yaptı.

Bütün bu süreç boyunca burjuvazi DİSK'in örgütlenmesini durdurmak için çeşitli saldırılar düzenler. Önemli işyerlerine DİSK'i sokmamaya, yerine faşist sendikalara olanak sağlamaya çalışır. 1975 sonlarında Seydişehir'de aluminyum tesislerindeki sendikalaşmayla ilgili olarak çıkan olayların ve MHP'lilerin saldırısının amacı da budur.

12 Eylül 1980'e gelindiğinde DİSK sadece bir sendikalar birliği değil, aynı zamanda önemli bir antifaşist savaşım odağıydı. Bu nedenle cuntanın ilk uygulamalarından bir tanesi de DİSK'i kapatmak, yöneticilerini ve yüzlerce üyesini tutuklamak oldu. DİSK yöneticileri idam talebiyle askeri mahkemede yargılanmaya başladılar. Ülke dışına çıkmak zorunda kalanların bir bölümü de vatandaşlıktan çıkarıldı. DİSK'in —1980'in parasıyla— milyonlarca lirayı bulan malvarlığına el konuldu.

DİSK davası ülke içinde ve dışında geniş bir dayanışma gördü. Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki işçi hakları neredeyse yok denecek kadar kısıtlandı, 1 Mayıs Bahar Bayramı olarak bile yasaklandı, sendikal örgütlenme, toplu sözleşme özgürlükleri iyice budandı, artan enflasyon artmayan ücretlerle işçiler açlığa sürüklendi ama DİSK'in değerleri, mücadele birikimi onu yaşayan işçilerin içinden sökülüp atılamadı. Öyle ki Türk-İş yönetimi tehlikeli gördüğü için uzun süre eski DİSK'li işçileri sendikalara almadılar.

Ülke dışında ise tüm ülkelerin ilericileri, demokratları, Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki faşist rejimi lanetlerken DİSK'in adını öğrendiler, mahkemesini izlediler, uygulanan baskıları protesto ettiler.

Büyük iddialarla başlatılan DİSK davası faşist yönetimin istediği gibi yürümedi. DİSK yöneticileri hapis cezalarına çarptırıldılar ve sonra yattıkları süre gözönüne alınarak salıverildiler. Yargıtay aşamasındaki dava yönetim tarafından unutturulmak isteniyor.

DİSK'le ilgili mahkumiyet kararları iptal edilmeli, DİSK açılmalı ve malvarlığı geri verilmelidir!

DİSK mahkum edilemez. İşçi sınıfının haklarını, sosyalizmi, barışı ve insanlık için daha iyi bir geleceği savunmak, faşizme karşı olmak mahkum edilemez.

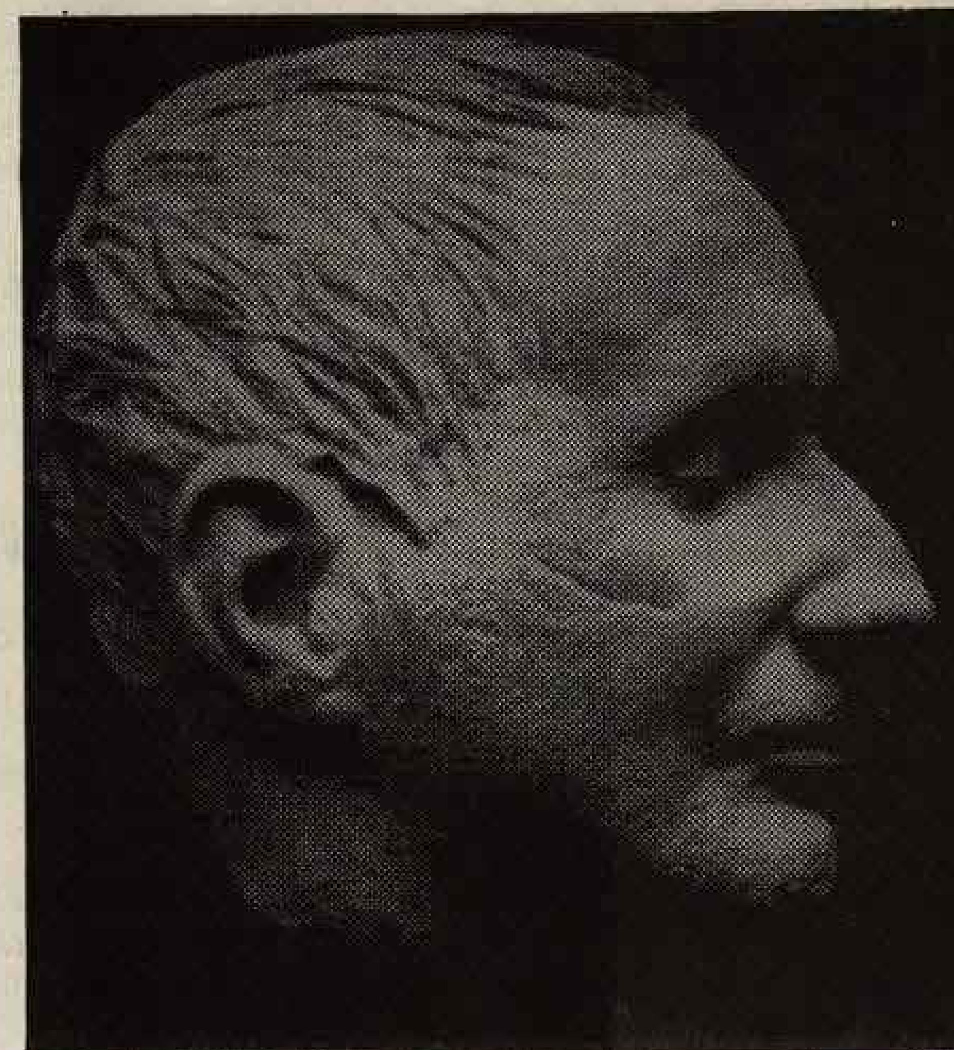

DİSK için verilen karar bozulmalıdır.

İşçi sınıfı sendikal hareketi içindeki birlik yokluğunun acısını birçok deneyde yaşadı. Bu birliği sağlamayı çeşitli yollardan denedi ve gelecekte de deneyecektir. Ancak işçi sınıfı faşizm tarafından kendisine dayatılan sendikal anlayışı reddecektir. DİSK'in yeniden açılması için mücadele edecek, bu mücadeleyi kazanacak, sendikal birlik ve yakın işbirliği için mücadele edecektir.

DİSK'in açılması sadece kapatılan bir sendikalar birliğinin açılması değildir. DİSK'in açılması Türkiye ve T.Kürdistanı'nda demokrasinin temel taleplerinden biridir. İşçi sınıfı dikta yönetiminin dayatmalarını tanımayacak, kendi örgütlerini kapatmasını, yöneticilerini mahkum etmesini tanımayacaktır. Aidatlarıyla oluşturulmuş DİSK'in malvarlığının kapitalistlere, hayali ihracatçılara peşkeş çekilmesine razı olmayacaktır.

B.Brecht'in 90. doğum yıldönümü

Epik tiyatronun önde gelen isimlerinden Bertolt Brecht 18 Şubat 1898'de Ausburg'da doğdu. 1916 yılına kadar öğrenimini küçuk endüstrici olan ailesinin yanında Ausburg'da yaptı.

Brecht 1917 yılında Münih'te fakülteye devam etmeye başladı. Bir yıl sonra askere alındı. Askerlik yaparken gördüğü vahşet sahneleri karşısında isyan etti, antimilitarist şiirler ve ilk oyunu olan "Baal"i yazdı.

Askerlikten sonra, savaş sonrası Almanya koşullarında toplumun içinde bulunduğu bunalımı ve çürümeyi konu alan oyunlar yazmaya yöneldi. "Kentler Çengelinde", "Gecenin İçindeki Davullar" bu dönemde yazıldı.

1923 yılında Brecht, gelişmekte olan ve Münih'te başarısız bir darbe girişiminde bulunan Nazilerin hedef aldığı kişiler arasında önde gelmektedir.

Brecht 1924'de Berlin'e yerleşti. Gazetelerde çalışmaya, öyküler ve şiirler yayınlamaya, oyunlar yazmaya devam etti. 1926'da "Adam Adamdır" ilk kez sahnelendi. Bu oyun kötülüğe karşı çıkarken bir bilinçlendirme sağlamak ister. Epik tiyatroya doğru ilk adımdır.

1927-1928 yıllarında "Mahagonny Kentinin Yükselişi ve Çöküşü" ile "Üç Kuruşluk Opera"-yı yazdı. "Üç Kuruşluk Opera" büyük başarı kazandı. Brecht'in Marksizme yönelmesi de bu yıllarda başlar. Bu arada Gorki'nin Ana romanını sahneledi ancak oyun polis tarafından durduruldu.

1933'te Nazilerin iş başına gelmesiyle birlikte Brecht Almanya'yı terketmek zorunda kaldı. Yapıtları Almanya'da yasaklandı. Savaş yıllarında çeşitli ülkelerde kaldı. bu arada "Yedi Büyük Günah", "Bay Puntilla ile Uşağı Matti", "Üçüncü Reich'ın Korku ve Sefaleti", "Sezuan'ın İyi İnsanı" ve "Galileo Galilei"yi yazdı.

Brecht savaş sonrasında 1946'da F.Almanya'da istenmeyen adam ilan edildi. Doğu Berlin'de yaşamaya başladı. Burada Berliner Ensemble'ı kurdu ve 14 Ağustos 1956'da burada öldü.

Brecht'in yapıtları sanatsal yetkinliğinin yanısıra güçlü bir ideolojik içerik taşır. Onun oyunları faşizmden acı çeken tüm ülkelerde, aynı zamanda Türkiye ve T.Kürdistanı'nda, geniş bir ilgi ve coşkuyla seyredilmektedir.